

Міністерство освіти та науки України
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя

Кафедра української
та іноземних мов

МОВНИЙ ПРАКТИКУМ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

для здобувачів першого рівня вищої освіти,
галузей знань: *«Інформаційні технології», «Сфера
обслуговування», «Управління та адміністрування», «Соціальні
та поведінкові науки», «Механічна інженерія»,
«Виробництво та технології», «Архітектура та будівництво»,
«Електроніка та телекомунікації», «Транспорт»,
«Хімічна та біоінженерія»,
«Автоматизація та приладобудування»,
«Електрична інженерія»*

Тернопіль
2021

Укладачі:

Равлів І. П., канд. філол. наук, старший викладач;
Назаревич Л. Т., канд. філол. наук, доцент;
Федак С. А., канд. філол. наук, доцент;
Гавдида Н. І., канд. філол. наук, доцент;
Мацюк Г. Р., канд. філол. н., ст. викл.;
Баб'як Ж. В., канд. пед. наук, доцент;
Денисюк Н. Р., канд. філол. наук, доцент.

Рецензенти:

Царик О. М., доктор. пед. н., проф.,
Юкало В. Я., канд. філол. наук, доцент.

Навчальний посібник розглянуто й затверджено на засіданні
кафедри української та іноземних мов
Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя.
Протокол № 2 від 13. 10. 2020 р.

Схвалено та рекомендовано до друку на засіданні науково-методичної комісії
факультету комп'ютерно-інформаційних систем і програмної інженерії Тернопільського
національного технічного університету імені Івана Пулюя.
Протокол № 5 від 19. 05. 2021 р.

Схвалено та рекомендовано до друку на засіданні науково-методичної ради
Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя.
Протокол № 6 від 14. 06. 2021 р.

М 54 Мовний практикум / Навчальний посібник (для здобувачів першого рівня вищої освіти, галузей знань: «Інформаційні технології», «Сфера обслуговування», «Управління та адміністрування», «Соціальні та поведінкові науки», «Механічна інженерія», «Виробництво та технології», «Архітектура та будівництво», «Транспорт», «Електроніка та телекомунікації», «Хімічна та біоінженерія», «Автоматизація та приладобудування», «Електрична інженерія») / Укладачі: І. П. Равлів, Л. Т. Назаревич, С. А. Федак, Н. І. Гавдида, Г. Р. Мацюк, Ж. В. Баб'як, Н. Р. Денисюк — Тернопіль : Вектор, 2021. — 150 с.

Навчальний посібник допоможе студентам ґрунтовно та ефективно закріпити навички слововживання, удосконалити вміння коригувати синтаксичні конструкції, проявити комунікативні здібності. Книга покликана допомогти вдосконалити свої знання з усталених мовностилістичних засобів української мови та перевірити лексичний, орфоспічний, граматичний і стилістичний мінімуми.

УДК 4(Укр.)

© Равлів І. П., Назаревич Л. Т.,
Федак С. А., Гавдида Н. І., Мацюк Г. Р.,
Баб'як Ж. В., Денисюк Н. Р. 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	5
Тест 1	7
Іван Пулюй – винахідник X-променів	11
Тест 2	15
Євген Патон – видатний український учений	20
Тест 3	21
Микола Сядристий – майстер мініатюри	26
Тест 4	28
Анна Київська – королева Франції	33
Тест 5	36
Втратити рідну мову і перейняти чужу – найгірший знак підданства.....	40
Тест 6	42
Вийдіть зі стану жертви і врешті заговоріть про українські досягнення	45
Тест 7	47
Візуальний контакт під час публічного виступу	51
Тест 8	53
Пр(и/є)стиж мови	57
Тест 9	59
Український центр Європи	63
Тест 10	65
Знамено	70
Тест 11	72
Тризуб – національний символ українського народу	76
Тест 12	78
Чому трапляються помилки?	82
Тест 13	84
Українська мова	89

Тест 14	91
Українець, який відмовився буди бідним	95
Тест 15	97
Гетьман Пилип Орлик і перша українська конституція	101
Тест 16	103
Українська національна ідея	107
ДІЛОВА РОЗМОВА ЗА ВИЗНАЧЕНИМ СЦЕНАРІЄМ.....	109
«Особистісний вплив керівника на культуру спілкування та взаємодії в організації»	109
«Спілкування в професійній діяльності»	110
«Українська мова як державна»	111
«Яким, на вашу думку, має бути керівник?»	112
«Понаднормова праця»	113
ПОВІДОМЛЕННЯ-ПРЕЗЕНТАЦІЯ.....	114
Структурні компоненти презентації.....	114
Підготуйтеся до повідомлення-презентації на одну із запропонованих тем	115
ЗАВДАННЯ.....	119
Прочитайте інтерв'ю. Які запитання ви б поставили студентам?.....	119
СЛОВНИК.....	128
1. Культура мовлення.....	128
Ненормативні словосполучення / Нормативні словосполучення	128
Відповідники словосполучень із прийменником <i>по</i>	136
2. Правопис іншомовних слів.....	139
3. Написання складних слів.....	140
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	143
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	145

ВСТУП

У системі фахової освіти питання мовної культури, зокрема культури ділового спілкування, особливо вагомі.

Майбутнім фахівцям мова потрібна не як сукупність правил, а як система світобачення, засіб культурного співжиття в суспільстві, самоформування і самовираження особистості. Науково доведено, що стрижневими компонентами професійно-комунікативної діяльності є мовна і мовленнєва компетентності..

Завдання викладачів-мовників – не лише узагальнити й систематизувати знання з української мови, набуті студентами у школі, а й розкрити особистість, обізнану з культурою усного і писемного мовлення, яка вміє в повному обсязі використовувати набуті знання, уміння і навички для оптимальної комунікативної поведінки в професійній сфері.

З цією метою колектив кафедри підготував «Мовний практикум» – посібник, зокрема тести, перекази з орфографічно-пунктуаційними завданнями, питання для обговорення, додаткові матеріали.

Навчальний посібник **допоможе студентіві:**

- ґрунтовно засвоїти норми сучасної української літературної мови й практично оволодіти ними;
- правильно використовувати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів; влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності;
- сприймати, відтворювати, редагувати тексти офіційно-ділового й наукового стилів;
- удосконалити навички слововживання, забезпечити повне засвоєння норм сучасної української літературної мови та дотримання вимог усного й писемного мовлення;
- краще зрозуміти професійне письмо шляхом **вивчення контекстів**, управління спілкуванням та його стилями.
- виробити **самобутні риси професійної риторики і стилю письма**, таких як *стилість речень, чіткість, точність, достовірність, уникнення багатослів'я та неоднозначності, використання прямої побудови, читабельність, засобів переходу та узгодження*.

- **якісніше вичитувати і редагувати** письмові тексти.

Очікуємо, що після опрацювання навчального посібника студент закріпить уміння:

✓ вживати апостроф і м'який знак в українських та іншомовних словах;

✓ відмінювати загальні та власні назви (імена, прізвища, географічні назви, назви установ тощо); використовувати відмінкові форми іменників;

✓ відмінювати прикметники; уживати вищий і найвищий ступені порівняння; утворювати присвійні прикметники;

✓ відмінювати займенники;

✓ відмінювати числівники; поєднувати числівники з іменниками;

✓ використовувати особові форми дієслів у різних часових та способових формах;

✓ вживати прийменники у/в; з/із/зі/зо; над/наді тощо;

✓ вживати сполучники сурядності та підрядності, а також сполучні слова для побудови складних речень;

✓ писати складні слова разом, окремо і через дефіс;

✓ утворювати і використовувати складноскорочені слова (аббревіатури);

✓ ґрунтовно засвоїть норми сучасної української літературної мови й практично оволодіє ними;

✓ зможе правильно використовувати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів; влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності;

✓ зуміє сприймати, відтворювати, редагувати тексти офіційно-ділового й наукового стилів;

✓ буде послуговуватися лексикографічними джерелами (словниками) та іншою допоміжною довідковою літературою, необхідною для самостійного вдосконалення мовної культури.

Призначення видання — Якісна підготовка майбутніх фахівців, підвищення їх умінь і навичок досконалого володіння українською літературною мовою.

Тест 1

1. Державна мова — це

- А закріплена традицією або законодавством мова, уживання якої є обов'язковим в органах державного управління та діловодства
- Б єдина національна мова українського народу
- В найважливіший універсальний засіб спілкування

2. Українська мова є державною мовою в Україні відповідно до статті

- А 5 Конституції України
- Б 10 Конституції України
- В 9 Конституції України

3. У котрому рядку правильно визначено основні функції державної мови?

- А контактовою
- Б націєтворчою, державотвірною
- В комунікативною, магічною

4. Утвердження української мови як державної неможливе без

- А функціонування її в судочинстві
- Б створення такої мовної ситуації, за якої українська мова мала б усі можливості безперешкодного вживання
- В територіальних діалектів

5. Літературна мова — це

- А національна мова
- Б унормована, регламентована, відшліфована форма існування загальнонародної мови, що обслуговує найрізноманітніші сфери суспільної діяльності людей
- В нижча форма загальнонародної мови

6. Хто створив слов'янську абетку?

- А проповідники християнства Кирило та Мефодій
- Б князь Володимир Великий
- В монах Нестор

7. Виберіть літеру, яку було вилучено з українського правопису в 1933 р. та повернено в 1990 р.

- А Є
- Б Ѓ
- В Ї

8. Поняття «рідна мова» означає, що це

- А мова, якою людина мислить
- Б державна мова
- В мова, якою людина може розмовляти

9. Основоположником сучасної української літературної мови вважають

- А І. П. Котляревського
- Б Т. Г. Шевченка
- В Лесю Українку

10. Кому належать такі рядки про мову?

*Ну що б, здавалося, слова...
Слова та голос — більш нічого.
А серце б'ється — ожива,
Як їх почує!
Знаць, од Бога
І голос той, і ті слова
Ідуть меж люди*

- А Лесі Українці
- Б Павлу Тичині
- В Тарасові Шевченку

11. У котрому рядку є лексичні помилки?

- А брати участь, згідно з планом, рекомендований лист, надіслати на адресу
- Б інформація про відпочинок, знімати помешкання, вмішуватися у справи, два автобуса
- В пильний погляд, нічна зміна, відповідно до постанови, ефектний вигляд, півтора метра

12. Нормативними є наголошення дієслівних форм

- А не́сти, ве́зти, несе́мо, везе́мо
- Б нести́, везти́, несемо́, веземо́
- В не́сти, ве́зти, несемо́, веземо́

13. Нормативним є вживання сполучень

- А у відповідності до, згідно, взяти участь
- Б відповідно до, згідно з, взяти участь
- В відповідно, згідно з, приймати участь

14. У котрому рядку всі слова потрібно писати з м'яким знаком?

- А фал/шивий, бул/йон, лл/ють, різ/ба, зіл/ля
- Б т/мяний, будівел/ник, тернопіл/ський, брин/чати, нян/чити
- В селян/ський, кол/є, волин/ський, дзелен/чати, бояз/кий

15. У котрому рядку всі слова потрібно писати з апострофом?

- А сузір'я, В'ячеслав, розв'язати, м'ясо, Лук'яненко
- Б багатослів'я, дерев'яний, возз'єднання, пів'ягоди, цв'ях
- В розм'якшити, св'ятковий, від'ємний, олов'яний, комп'ютер

16. У котрому рядку всі слова потрібно писати окремо?

- А на/прощання, на/славу, з/дня/на/день, до/побачення, будь/ласка
- Б на/диво, від/сьогодні, до/вподоби, до/тла, до/щенту
- В на/око, на/щастя, на/добраніч, на/світанку, на/гора

17. У котрому рядку всі форми мовленнєвого етикету правильні?

А візьміть мою найщирішу вдячність; перепрошую

Б вибачаюсь; дозвольте висловити Вам подяку

В щиро вдячний; мені дуже шкода, але...

18. У котрому рядку обидва слова поєднуються за змістом зі словом *відкрити*?

А фірму, сезон

Б очі, рот

Г двері, вікно

19. Значення *місце помешкання людей чи місцерозташування установи має(-ють) слово(-а)*

А адреса

Б адрес

В адреса й адрес

20. Який із наведених прикметників має значення *той, що стосується громади — групи людей, об'єднаних спільністю становища, інтересів*?

А суспільний

Б громадський

В громадянський

21. Укажіть рядок, у котрому всі слова слід писати з літерою *г*.

А (г,г)ероїчний, (г,г)удзик, (г,г)остинець, (г,г)воздика

Б (г,г)рунтець, (г,г)лей, (г,г)уля, (г,г)азда

В (г,г)анок, (г,г)валт, (г,г)отовий, (г,г)араж

22. Укажіть рядок, у котрому літеру *с* потрібно писати в усіх словах.

А бе..коштовний, ..казати, ..потворений

Б ..формувати, пере..кочити, ..фотографувати

В плетений, хитрувати, шити

23. Укажіть рядок, у котрому всі слова написано правильно.

А козацький, юнацтво, меливо, мереживо

Б збаразький, птаство, мариво, письменник

В яський, брестський, вариво, сутевий

24 Укажіть рядок, у котрому всі слова потрібно писати через дефіс (або два дефіси).

А раз/у/раз, де/не/де, до/речі, на/щастя

Б віч/на/віч, з давніх/давен, по/латині, врешті/решт

В на/зло, до/побачення, будь/хто, в/зимку

25 Якщо ви не знаєте, як правильно писати слово *пів-Європи*, то звернетесь до словника

А етимологічного

В орфографічного

Б тлумачного

РОЗКРИЙТЕ ДУЖКИ В ТЕКСТІ. ВИБЕРІТЬ ОРФОГРАМУ ВІДПОВІДНО ДО НОРМ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Іван Пулюй – винахідник Х-променів



Нема більшого гонору для інтелігентного чоловіка, як берегти свою і національну честь та без нагороди вірно працювати для добра свого народу, щоб забезпечити йому кращу долю.

Іван Пулюй

Іван Пулюй — визначний фізик і електро(...)технік, винахідник і громадський діяч. Автор близько п'ят(и)десяти наукових праць україн(...)ською, німецькою та англійською мовами. Перекладач (Б/б)іблії. Володів п(...)ятна(т/д)цятьма іноземними мовами.

Іван Пулюй народився 2 лютого 1845 р., (у/в) с(е/и)лі Гримайлів (тепер Гусятинського району Тернопільської облас...ті). У 1864 році

юнак із відзнакою закін...чив (Т/т)ернопільську (Г/г)імназію й для продовже(н/нн)я освіти пішки вирушив до столиці Австро(...)Угорщини. Потім він навчався та працював у Відні. Зокрема, був доцентом (В/в)іден...ського університету, викладав фізику в Хорватії, працював професором Пра(жсь/зь)кого політехнічного інституту, навіть був ректором цього закладу.

У Празі І. П. Пуллой установив першу в (Є/є)вропі електро...станцію на змі(н/нн)ому струмі. Винайшов конструкцію телефо(н/нн)их стан...цій і абонентних апаратів, очолив розробку схеми будівництва електричного трамва(я/ю). За ці досягнення (Ц/ц)ісар Франц-Йосиф іменував Івана Пуллой Радником Двору, нагородив його (Л/л)ицарським Хр(е/и)стом.

У Відні доктор Пуллой винайшов так звану «лампу Пуллой» — прилад, який створював невид(е/и)ме випромінюва(н/нн)я — Х-промені. На світовій електро...технічній виставці в Парижі 1881 р. прилад Івана Пуллой був нагороджений срібною меда(л/лл)ю. Але згодом ці промені назвали (Р/р)е(нт/н)генівськими, бо німецький учений, який був учнем Івана Пуллой, Вільгельм Рентген запатентував цей прилад як вла(с/ст)ний винахід.

Альберт Ейнштейн, дізнавшись про історію з Х-променями, сказав Пулю(йо/є)ві: «Не можу Вас нічим утішити, що відбулося, того не змінити. Хай залишає(ть/ць)ся при Вас сат(и/е)сфакція, що і Ви вклали свою частинку в епохальне відкри(т/тт)я. Хіба цього мало? А якщо на тверезу гол(о)ву, то все має логіку. Хто стоїть за Вами, русинами, — яка культура, які акції? Прикро Вам це слухати, але куди подінешся від своєї долі? А за Рентгеном — вся (Є/є)вропа». Відповідь Пуллой була така: «Що повинне відбутися — відбудеться обов'язково, і те, що відбудеться, буде як(...)най(...)кращим, тому що така воля (Г/г)осподня!».

Невідомо, якими були ст(о/у)сунки Пуллой і Рентгена після 1896 року. Чи спілкувалися вони? За деякими джерелами, (в/у)сі особисті листи Івана Павловича після його смерті залишилися в доньки Наталії, котра, опинившись в СРСР, бе(с/з)слідно зникла в сталі(нь/нсь)ких таборах. Вільгельм Рентген у своєму заповіті розпорядився знищити всі свої записи, які стосувалися відкриття Х-променів, що і було зроблено.

Серед учених-фізиків ХІХ століття Пуллой користувався заслуженим автор(е/и)тетом і визна(н/нн)ям, але чому наукова

громад(ськ/ск)ість не «помітила» його відкриття, зробленого на 14 років раніше від Рентгена, досі не...зрозуміло.

Помер Іван Пулюй 31 січня 1918 року в Празі, де і похований.

ЗАВДАННЯ: напишіть простий **план** та ***анотацію** до тексту.

* **АНОТАЦІЯ** — коротка стисла характеристика змісту книги, статті тощо.

Елементами анотації можуть бути:

- основна тема, проблема, мета роботи;
- результати роботи;
- що нового подає анотований науковий текст порівняно з іншими, спорідненими за тематикою чи цільовим призначенням;
- відомості про автора первинного наукового тексту;
- вказівки на належність автора до певної країни (або тексти науковців, перекладені з іноземних мов);
- підтвердження переваг анотованої праці, запозичені з інших документів;
- дані про зміну заголовку, авторського колективу, року видання (у разі перевидання);
- рік, яким розпочинається випуск багатотомного видання.

***Примітка.** Найпоширенішою є така модель довідково-рекомендаційної анотації наукового джерела:

1. Вступна частина: вихідні дані джерела (назва, жанр, автор, місце і рік видання, структура, обсяг, ілюстрації).

2. Основна частина: перелік основних проблем та/або висновків тексту-джерела (можна за розділами, главами, параграфами).

3. Заключна частина: актуальність і адресат джерела.

***Пам'ятайте!** Показниками рівня анотації є:

- якість і точність інформації про першоджерело;
- логічне її оформлення;
- відповідність чинним мовним нормам;
- обмежений обсяг.

**Лексико-граматичні засоби
для складання анотації наукової статті**

1.	Бібліографічний опис статті	Автор. Назва статті без «...» / Назва журналу (часопису, книги), місце видання, рік видання, № (число), кількість сторінок.
2.	Тематика статті	Статтю присвячено актуальній проблемі... Тема статті — ... Автор статті висвітлює теоретично значуще питання... Стаття є узагальненням (оглядом, викладом, аналізом, описом)... У статті йдеться про... Автор статті “...” здійснює ґрунтовний аналіз...
3.	Проблема-тика статті	У статті розв’язуються (висвітлюються, досліджуються, ставляться, порушуються) проблеми... Науковець формулює... Автор визначає сутність поняття... Дослідник висвітлює в ході дослідження такі актуальні питання, як... У статті узагальнюються результати дослідження... Автор пропонує науково-ґрунтовний аналіз...
4.	Ілюстрування думок прикладами	Автор наводить переконливі приклади... Науковець ілюструє прикладами... Дослідник цитує... У статті наведено статистичні дані... Для переконливої ілюстрації автор використовує...
5.	Підсумок. Висновки	Автор робить висновки... Автор підбиває підсумки... Автор стверджує, що... Завершуючи дослідження, автор формулює висновки:.. / Автор переконує, що...

Тест 2

1. До якого стилю належить поданий текст?

Валюта конвертована — національна грошова одиниця, що має здатність вільно (шляхом купівлі-продажу) обмінюватись на іноземні валюти, виконувати функції світових грошей. Конвертованість національної валюти забезпечується наявністю певної частини конкурентоспроможної продукції на світовому ринку, насиченістю товарною масою внутрішнього ринку, наявністю певного запасу вільно конвертованих валют, золота та іншими чинниками. Розрізняють дві основні форми конвертованості валюти: 1) вільно, або повністю, конвертована; 2) частково, або обмежено, конвертована.

А офіційно-діловий

Б науковий

В публіцистичний

2. Прочитайте виступ директора зі зв'язків із громадськістю на нараді у відділі маркетингу міжнародної туристичної агенції «Гайдамаки-Тур». Які мовні норми порушено?

Олеся Біленко — нова маркетолог дитячого табору «Гайда». Нею складено анкету, по якій маркетолог сам особисто збирався опитувати як кожного батька, так і кожну маму, котра привезе в цьому році на відпочинок своїх дітей. Згідно отриманих результатів, він збирається внести корективи у маркетингову стратегію табору з метою покращення його іміджа та збільшити прибутковість.

А синтаксичні, лексичні

Б пунктуаційні, орфографічні

В акцентуаційні, орфоепічні

3. Визначте, до якої групи за вживанням належать слова *скайп, блютуз, флеш-моб*.

А діалектизми

Б неологізми

В архаїзми

4. Неправильно визначено значення фразеологічного звороту в рядку

А дамоклів меч — складне переплетення обставин, заплутані питання

Б дари данайців — підступний подарунок

В з корабля на бал — швидка зміна подій

5. До одного роду належать усі іменники в рядку

А Ужгород, Париж, Калахарі

Б Керч, Сибір, Кіліманджаро

В Прип'ять, Умань, Ай-Петрі

6. Граматична помилка є в рядку

А безпечний засіб від нежиті

Б сонячне Баку

В розлилася повновода Конго

7. Правильно написано словосполучення в рядку

А апелювати до адміністратора

Б повідомляти нас

В розмовляти на українській мові

8. Правильно утворено словосполучення в рядку

А будинки в жахливому становищі, основний представник фірми

Б положення у просторі, скористатися службовим станом

В положення про вибори, станом на 1 січня

9. Правильно утворено всі словосполучення в рядку

А мати на меті, відповідно закону

Б згідно з наказом, взяти до уваги

В прийняти участь, біля години

10. Правильно наголошено всі слова в рядку

- А віпа́док, (місяць) листопа́д, до́говір
- Б виче́рпний, марке́тинг, ку́рятина
- В разо́м, оді́надцять, ванта́жівка

11. У котрих рядках правильно утворено форми родового відмінка однини іменників чоловічого роду II відміни?

- А мозку, горі́ха, стола́, взводу, університету
- Б треста, інтелекта, Єгипта, пустиря, хребта
- В Парижу, ганку, сто́лу, графіка, відрізка

12. У котрих рядках правильно утворено форми родового відмінка множини іменників II відміни?

- А апельсинів, киян, плащів, болгар, бутсів
- Б баклажанів, грамів, селянів, облич, роздоріж
- В стільців, гальмів, ду́пл, місць, житл

13. У котрому рядку допущено помилку в написанні слів з великої літери?

- А Рада Безпеки
- Б Генеральний Прокурор України
- В Село Великі гаї

14. У котрому рядку твердження є правильним?

- А Найчастіше звертання виражається формою кличного відмінка іменника, а також іншими частинами мови, що виступають у значенні іменника. На письмі звертання виділяють комами.
- Б Найчастіше звертання виражається формою називного відмінка іменника, а також іншими частинами мови, що виступають у значенні іменника. На письмі звертання виділяють тире.
- В Найчастіше звертання виражається формою знахідного відмінка іменника, а також іншими частинами мови, що

виступають у значенні іменника. На письмі звертання виділяють комами і тире.

15. У котрих рядках правильно утворено форми орудного відмінка однини іменників III відміни?

А любов'ю, матір'ю, міддю, верф'ю, злістю

Б пам'яттю, теплінню, честю, гордістю, купілля

В тінню, повинню, повістю, ртуттю, спіралью

16. Усі прислівникові сполуки потрібно писати окремо в рядку

А в/наслідок, на/совість

Б раз/по/раз, де/не/де

В на/жаль, до/речі

17. У котрому реченні допущено помилку в уживанні ступеня порівняння прикметника?

А ці прилади надійніші та міцніші старих

Б це був найбільш захопливий матч сезону

В краю, кращого за рідний, немає

18. Правильні всі форми ступенів порівняння прикметників у рядках

А широченніший, найбільш невідкладний, простіший

Б вищий, найбільш різноманітний, найвідповідальніший

В найбільш важливіший, самий прибутковий, найсимпатичніший

19. Усі прийменники написано правильно в рядку

А з метою, з-над, наприкінці, з-перед

Б у продовж, поперед, упоперек, з-під

В з-поміж, у зв'язку з, з-поза, підчас

20. Закінчення -ать (-ять) у 3 особі множини мають обидва дієслова рядка

А ворухити, сипати

Б стелити, хвалити

В каятися, різати

21. Правильно вжито форми родового відмінка в рядку

А відсотка, документа, роду, критерію, Парижа, одна шоста аркуша

Б листопада (процес), мільйона, Сахаліну, Донбасу, два рази

В куба, радіусу, принципа, рукописа, Високого Става, два з половиною тижня

22. Правильною є відмінкова форма числівника

А двумстам тридцяти дням, стома десятьма учнями

Б тридцятьма вісьма працівниками, один із шістдесяти військовослужбовців

В один з п'ятидесяти варіантів, із семидесяти законів

23. Граматично правильна відповідь на запитання «Котра година?»

А Шість годин десять хвилин.

Б За десять восьма.

В Одинадцять двадцять.

24. Через дефіс потрібно писати всі частки в рядку

А наврод/чи, тут/таки

Б де/коли, правда/бо

В отак/бо, скажи/но

25. Правильно написано слова в рядку

А будь-ласка, радіо-хвилі, міні-процесор, специфічний, зтворювати, іміджмейкер, кар'єра

Б східноукраїнський, Друга світова війна, неодружений, розпорядження, суспільно-етичний, пріоритет, директивний

В навчально-виховний, соціальновідповідальний, Вячеслав, різдв'яний, журі, Вінниччина, зфотографувати.

РОЗКРИЙТЕ ДУЖКИ В ТЕКСТІ. ВИБЕРІТЬ ОРФОГРАМУ ВІДПОВІДНО ДО НОРМ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Євген Патон – видатний український учений

Україна багата талантами. Ни(с/з)ка видатних відкри(т/тт)ів у сфері мед(и/е)цини, фізики й інших галузях науки, належать ученим України. Промисловий переворот (у/в) технології різних галузей металургії був зумовл(и/е)ний розвитком нового шви(т/д)кісного методу автоге(н/нн)ого звар(у/ю)вання, який розробив талановитий український учений Євген Оскарович Патон.

Є. Патон зробив вагомий внесок у світову науку. Відкри(т/тт)я українця, без будь(...)якого сумніву, служ(у/а)ть не лише теоретичною основою для розвитку металургії в Україні, а й надають можливість ученим вирішувати низку вагомих проблем у промисловості конструюва(н/нн)я.

Ознайомт(е/и)ся з декількома фактами, які висвітлять творчий потенціал Є. Патона. (Д/д)руга (С/с)вітова (В/в)ійна (роз/рос)почалася, коли Євгенові Оскаровичу виповнився 71 рік. Не...зважаючи на вік, чоловік присвятив увесь свій час і енергію проектуванню нових заводів, що розробляли танки.

Нові методи електро...зварювання Є. О. Патона посприяли вирішенню багатьох проблем. З...явилася можливість постачати армію необхідним військовим устаткува(н/нн)ям. Після війни методи авто...генного звар(у/ю)ва(н/нн)я Патона успішно використовувалися в конструюванні.

Дивовижним витвором мистецтва металургії є міст над Дніпром у Ки(є/ї)ві. Його (з/с)конструйовано в 1949 році. Міст назвали на честь його творця — «міст Євгена Патона». Він був першим у світі суцільно...зварним мостом: складається з 264 (*числівник напишіть словом)
прогонових блоків, які з...єднані в одну конструкцію швами загальною довжиною 10 668 метр(а/ів). Його довжина 1543 (*числівник напишіть словом)
..... метр(а/и). Ширина між б(а/о)рдюрами — 21 метр, а тротуари мають ширину 3 метр(а/и). Цей

міст став одним із най...більших у всій Європі, а також зміг об'єднати два, здавалося б, несумісних поняття: зварювання й мосто...будування.

Є. Патону належать такі заслуги, як розробка основних принципів будівни(тст/цт)ва цілісних мостів, підготовка бази для розвитку ві(д/т)чизняної теорії зварювання. Інститут електро...зварювання, названий на честь Є. Патона, — зараз є найбільшим центром зварювальної науки. Нові проблеми зварювання (у/в) космічному просторі висвітлив колектив Євгена Патона. Такі досягнення сприяють науковому і технічному прогрес(у/ові) України.

Тест 3

1. Укажіть стиль, до якого належить поданий текст.

Я, нижче підписаний Альфред Бернхард Нобель, обдумавши й вирішивши, оголошую мій заповіт щодо майна, нажитого мною до моменту смерті. Все майно, що залишилося після мене й яке можна реалізувати, розподілити в такий спосіб: мій капітал духівники повинні перевести в цінні папери, створивши фонд, відсотки з якого будуть видаватися у вигляді премії тим, хто протягом попереднього року приніс найбільшу користь людству. Вказані відсотки слід розділити на п'ять рівних частин, які призначаються: перша частина тому, хто зробив найважливіше відкриття або винахід у галузі фізики, друга — тому, хто зробив велике відкриття або вдосконалення в галузі хімії, третя — тому, хто домогся видатних успіхів у галузі фізіології або медицини, четверта — творцю найзначнішого літературного твору, що відображає людські ідеали, п'ята — тому, хто сприяв з'єднанню народів, ліквідації рабства, зниженню чисельності наявних армій, а також мирній домовленості...

А конфесійний

Б епістолярний

В офіційно-діловий

2. Прочитайте виступ директора зі зв'язків із громадськістю на нараді у відділі маркетингу міжнародної туристичної агенції «Гайдамаки-Тур». Які помилки є в тексті?

Олеся Біленко — нова маркетолог дитячого табору «Гайда». Нею складено анкету, по якій маркетолог сам особисто збирався опитувати як кожного батька, так і кожну маму, котра привезе в цьому році на відпочинок своїх дітей. Згідно отриманих результатів, він збирається внести корективи у маркетингову стратегію табору з метою покращення його іміджа та збільшити прибутковість.

А синтаксичні, лексичні

Б пунктуаційні, орфографічні

В акцентуаційні, орфоепічні

3. Визначте, до якої групи за вживанням належать слова *когут, кобіта, бараболя, пунтя, ябко, видельці*.

А діалектизми

Б історизми

В неологізми

4. Неправильно вказано значення фразеологічного звороту в рядку

А бути на коні — мати успіх

Б витрішки продавати — підступний подарунок

В гордіїв вузол — складне переплетіння різних обставин; заплутані питання

5. До одного роду належать усі іменники в рядку

А Ужгород, Париж, Калахарі

Б Керч, Сибір, Кіліманджаро

В Прип'ять, Умань, Ай-Петрі

6. Немає лексичної помилки в рядку

А участковий лікар

- Б доказувати думку
- В смачні страви

7. Правильно утворено словосполучення в рядку

- А апелювати адміністратору
- Б повідомляти нам
- В розмовляти на українській мові

8. Правильно утворено словосполучення в рядку

- А головний представник фірми
- Б скористатися службовим станом
- В прибудинкові ділянки в жахливому становищі

9. До одного роду належать усі іменники в рядку

- А важіль, синтез, Прут, Алжир
- Б сузір'я, стать, сутінь, собака
- В шампунь, нежить, біль, роззява

10. Правильно наголошено всі слова в рядку

- А ра́зом, течі́я, віпадо́к
- Б виче́рпний, марке́тинг, ку́рятина
- В до́чка, оді́надцять, ванта́жівка

11. Літеру *е* (*є*) потрібно писати на місці пропуску в усіх словах рядка

- А лікар..м, прохач..м, звалищ..м
- Б матері..ю, дач..ю, юрист..м
- В чемпіон..м, вельмож..ю, поверхн..ю

12. Помилку в написанні прикметникового суфікса допущено в рядку

- А звуковий, слоновий, надплановий
- Б калієвий, грошевий, рубіновий
- В дворовий, причиновий, коричневий

13. Букву *о* на місці пропуску потрібно писати в усіх словах рядка

А ф..нікулер, г..цул, г..рячий

Б м..настир, б..сук, п..ролон

В к..жух, марм..ровий, вор..шити

14. У котрому рядку твердження є правильним?

А Найчастіше звертання виражається формою кличного відмінка іменника, а також іншими частинами мови, що виступають у значенні іменника. На письмі звертання виділяють комами.

Б Найчастіше звертання виражається формою називного відмінка іменника, а також іншими частинами мови, що виступають у значенні іменника. На письмі звертання виділяють тире.

В Найчастіше звертання виражається формою знахідного відмінка іменника, а також іншими частинами мови, що виступають у значенні іменника. На письмі звертання виділяють комами і тире.

15. У котрому рядку правильно утворено всі форми орудного відмінка однини іменників III відміни?

А любов'ю, матір'ю, міддю, верф'ю, злістю

Б пам'яттю, теплінню, честю, гордістю, купілля

В тінню, повинню, повістю, ртутью, спіралью

16. Усі прислівникові сполуки потрібно писати разом у рядку

А в/наслідок, на/совість, будь/як, день/у/день, всього/на/всього

Б раз/по/раз, де/не/де, на/жаль, до/речі, казна/коли

В аби/коли, на/в/крути, з/на/двору, спід/лоба, поза/вчора

17. Неправильно утворено форму 2-ї особи множини дієслова в рядку

А дати — дасте

Б їсти — їсьте

В відповісти — відповісте

18. Правильно утверено всі форми ступенів порівняння прикметників у рядках

А найменш відоміший, самий простий, довжелезніший, найлисіший

Б ліпший, найвагоміший, молодший за всіх, якнайтепліший

В найбільш важливіший, предалекіший, розумніший за всіх, більш рішучіший

19. Усі слова написано правильно в рядку

А з-над, попід, у зв'язку з, заради, згідно з

Б у продовж, упоперек, серед-міста, над-усе, під сонцем

В томущо, підчас, немов би то, дармащо, мало-не

20. Разом потрібно писати всі займенники рядка

А ні/чий, де/який, аби/що, ні/котрий

Б будь/який, хтозна/кому, ні/хто, аби/що

В де/кому, що/небудь, ні/за/ким, будь/у/кого

21. Правильно вжито форму родового відмінка в рядку

А блока (частина споруди, машини), Сибіра, терміну (слово)

Б апарата (прилад), Дунаю, телефону

В заробітка, валу (деталь машини), телецентра

22. Помилково узгоджено числівник з іменником у словосполученні

А дві треті апельсина

Б три з половиною апельсина

В двадцять один апельсин

23. Правильною є відмінкова форма числівника

А трьомстам шістдесяти двом

Б трьомастома шестидесяти двома

В трьохстах шестидесятьох двох

24. Разом потрібно писати всі частки в рядку

А чекай/но, тому/то, купаєть/ся, хотілося/б

Б де/коли, мов/би, аби/який, ані/скільки

В поки/що, навряд/чи, отак/бо, скажи/но

25. Правильно поставлено розділові знаки в реченні

А Заборона національної історії, заборона національної мови заборона національної церкви, ось грізна тріада, якою століттями забезпечувала себе імперія.

Б Конвертованість національної валюти забезпечується наявністю певної частини конкурентоспроможної продукції на світовому ринку; насиченістю товарною масою внутрішнього ринку — наявністю певного запасу вільно конвертованих валют, золота, та іншими чинниками.

В Валюта конвертована — національна грошова одиниця, що має здатність вільно (шляхом купівлі-продажу) обмінюватись на іноземні валюти, виконувати функції світових грошей.

РОЗКРИЙТЕ ДУЖКИ В ТЕКСТІ. ВИБЕРІТЬ ОРФОГРАМУ ВІДПОВІДНО ДО НОРМ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Микола Сядристий – майстер мініатюри

Колись людей вражали оповіді про ф(і/е)лігра(н/нн)их майстрів (С/с)ходу, які робили написи на рисових зернятках. Але що там сьогодні ті зернятка! То — справжнісінькі дрібниці порівняно з тими творіннями, що виходили з(...)під різ(ь)ця нашого унікального майстра мініатюрних ш(и/е)деврів Миколи Сядристого.

Колись у Японії на одній з виставок журналісти запитали українського художника, чи ва(ш/ж)ко йому зробити напис(ь) на рисовому зерняткові. І що ж Сядристий? Він просто приголомшив

наступного дня усіх присутніх, коли пр(е/и)ніс до зали п'ят(ь)десят(ь) таких рисових зернят, де було вирізьблено вірші япон(ь)ських поетів і слова «мир» та «дружба». Потім числе(н/нн)ї глядачі на власні очі спостерігали за роботою Миколи Сядристого. Він вирізьбив і роздав того ж дня понад п'ять тисяч своїх сувенірів. Цю подію прод(и/е)монстрували на всіх каналах японського теле(...)бачення.

У багатьох державах світу (а виставки його відбувалися в понад тридцяти країнах зарубі(ж/жж)я) люди ві(т/д)кривали для себе Україну саме завдяки роботам Миколи Сядристого. Уявити тільки: художникові вдалося на одній половин(ь)ці макового зернятка (роз/рос)ташувати не(...)в(е/и)ликий кр(и/е)сталик, і вирізьбити на ньому портрет відомого віртуоза гри на балалайці В. Андреева, а на другій — точну копію балалайки, складену із 40 (**числівник напишість словом*) деталей. До того ж інструмент упаковано в спеці(а/я)льний футляр.

Або ж згадати «Кобзаря» Тараса Шевченка. Цим «томом» митець з України побив світовий рекорд — його книжечка в 19 (**числівник напишість словом*) разів мен(ь)ша за най(...)мініатюрнішу японську.

Таких шедеврів у Миколи Сядристого багато, і розповідати про них можна без кінця. Але не(...)дарма народ каже, що краще один раз побачити, аніж сто разів почути. Приходьте до музею Миколи Сядристого, що в Ки(ї/є)во(...)Печерській (Л/л)аврі, і в усьому переконаєтеся на власні очі. Зокрема, побач(и/е)те портрет Тараса Шевченка, вирізьблений з тернової кісточки; наймен(ь)ший у світі справний електричний годи(н/нн)ик, розміщений у головці золотої бабки, складається зі 130 (**числівник напишість словом*) деталей. Матеріал: золото, скло.

(за Д. Степовиком)

Тест 4

1. Прочитайте заяву депутата. Які мовні норми порушено?

*Міському голові Львова
п. А. Садовому,
в.о. секретаря
міськради
Ю. Лукашевській
депутат Іванина
Іван Іванович*

Заява

На плинарному засіданні сесії 30.09.2015 року під час голосування про затвердження ПП «Озерна» проекту землеустрою та надання земельної ділянки по вул. Володимира Велкого, 2А в мене не зпрацювала картка для голусування тому прошу Вас зарахувати мій голос «за» та — або повернутися до розгляду цього птання на першому плинарному засіданні — яке відбудеться 01. 10. 2015 р.

Іван І. І.

А синтаксичні, орфографічні, пунктуаційні, стилістичні

Б лише орфографічні

В лише акцентуаційні та орфоепічні

2. Укажіть стиль, до якого належить поданий текст.

Шановні читачі!

Дозвольте перейти відразу до справи: сьогодні ми просимо вас допомогти Вікіпедії. Щоб захистити нашу незалежність, ми не розміщуємо рекламу. Ми існуємо за рахунок пожертв, які в середньому складають \$150. Тільки невелика частина наших читачів робить пожертви. Якби всі, хто читає це, зробили пожертву в розмірі \$50, вони допомогли б забезпечити існування Вікіпедії протягом довгих років. Коли я вирішив зробити Вікіпедію некомерційною, люди попереджали мене, що я про це пошкодную. Вже понад десять років Вікіпедія є одним з

десяти найвідвідуваніших веб-сайтів у світі, яким керує некомерційна організація і співтовариство добровольців. Чи думав я про те, скільки грошей ми могли б заробити, якби розміщували рекламу? Звичайно. Але в такому випадку Вікіпедія була б зовсім іншою. Ми не змогли б їй довіряти. Це повідомлення легко проігнорувати; більшість так і робить. Але я сподіваюся, ви подумаєте про те, наскільки Вікіпедія корисна у вашому житті. Ми тут, щоб надавати вам надійну, об'єктивну інформацію. Будь ласка, допоможіть зберегти Вікіпедію онлайн. Дякую вам.

З повагою — Джиммі Вейлз, засновник Вікіпедії

- А конфесійний
- Б епістолярний
- В науковий

3. Визначте, до якої групи за вживанням належать слова *мерчандайзер, промоутер, копірайтер, іміджмейкер, логіст*.

- А архаїзми
- Б історизми
- В неологізми

4. Правильно вказано значення фразеологічного звороту в рядку

- А валитися з ніг — бути виснаженим
- Б ти мене жданиками годуєш — підступний подарунок
- В мазати медом речі — складне переплетіння різних обставин; заплутані питання

5. У котрому рядку в разі утворення прикметників із суфіксом *-ськ-* від усіх іменників відбудуться зміни приголосних?

- А Чернівці, Полісся, ткач, козак, Гадяч, Тбілісі, перекладач, Прилуки

Б фашист, калмик, Ельбрус, турок, птах, Керч, Сибір,
Кіліманджаро

В Прип'ять, Умань, Ай-Петрі, гагауз, Херсон, німець,
Бахмач, Тернопіль

6. У котрому рядку правильно вказано функції публіцистичного стилю?

А переконання і впливу

Б заохочення і розважання

В агітації та заохочення

7. У котрому рядку звертання нормативне?

А Анатоліє!

Б Маруся!

В Друже!

8. Правильно утворено словосполучення в рядку

А основний представник фірми

Б скористатися службовим становищем

В прибудинкові ділянки в жадливому становищі

9. У котрому рядку порушено норми побудови словосполучення?

А високий ступінь

Б локомотивне депо

В пекуча біль

10. Правильно наголошено усі слова в рядку

А бу́ла, кі́дати, ра́зом, ви́падок, ма́ркетинг

Б кишка́, виче́рпний, ку́р'ятина, бе́ремо, ката́лог

В видання́, до́чка, оді́надцять, ванта́жівка, кіло́метр

11. У котрому рядку правильно дібрано прийменник та вжито відмінкову форму залежного слова?

А відгук на дипломну роботу, заняття згідно з розкладом,
поставити в приклад

- Б прожити на Україні, піклуватися за брата, сміятися над однокласником
В піти за грибами, йти коло години, відповідно з графіком

12. Які речення сформульовано правильно?

- А Завідувач відділу кадрів запропонував претендентові на вакантну посаду ознайомитися з посадовою інструкцією.
Б Він цілий вечір думав, як написати свою автобіографію.
В У своєму атестаті я не маю жодної трійки.

13. Букву е на місці пропуску потрібно писати в усіх словах рядка

- А сос..н, шел..стіти, ключ..вий об..рнутися, пр..довгий, ф..нікулер
Б пер..бивати, пр..дивний с..литися, круч..ю, пер..хрестя, пр..зидент, кр..сати
В п..рвинний, криш..чка, ест..тика, стеж..чка, пряд..во, п..рина

14. У разі поєднання однорідних членів речення одиничними сполучниками кому не ставлять за наявності

- А протиставних сполучників
Б єднальних сполучників
В єднальних та розділових сполучників

15. У котрих рядках правильно утворено форми орудного відмінка однини іменників III відміни?

- А памороззю, віссю, молодістю, повинню, радістю
Б пам'ятю, теплінню, честю, гордістю, купіллям
В тіню, повиню, повістю, ртутью, спіралью

16. Усі прислівникові сполуки потрібно писати разом у рядку

- А у/наслідок, у/продовж, будь/як, день/у/день, всього/на/всього
Б раз/у/раз, де/не/де, на/жаль, до/речі, казна/що
В аби/який, на/в/круги, с/про/соння, спід/лоба, після/завтра

17. У котрому рядку подано дієслова одного часу?

А погоджуся, розв'язуватиме, спіткнеться, буде рити, зрозуміє

Б покличе, співчуває, показує, відірвався, вірить

В сперся, злетить, почервоніє, вкоротить, скористається

18. Правильні всі форми ступенів порівняння прикметників у рядках

А найменш помірніший, самий складний, довжелезніший, найзолотіший

Б гірший, найважливіший, старший за всіх, якнайяскравіший

В найбільш цікавіший, превельможніший, недолугіший за всіх, більш відважніший

19. Усі слова написано правильно в рядку

А з-над, по під, у зв'язку з, заради, доречі

Б у продовж, уперек, серед-міста, над-усе, під сонцем

В тому що, під час, немовби, дарма що, будь ласка

20. У котрому рядку дотримано норм словотворення?

А київлянин

Б львів'янин

В харківчанин

21. Правильно вжито форму родового відмінка в рядку

А Ігоря, Берліна, гніву, екзамену

Б трубопроводу, центра, Кривого Рога

В поверху, спорту, конфлікту, козака

22. Словосполучення, у котрих правильно узгоджено числівники з іменниками, подано в рядку

А півтора кілометра, двадцять два кілометри, обидвом доповідачам, півтори сторінки, півтора місяці, два з половиною тижні, чотири відсотки опитаних, три кілограми, тридцять два студенти, чотири будинки

Б двадцять три учнів, півтора тонни, шість гривнів, обидвоє друзів, з Першим вересням, три з половиною апельсина,

два балкона, півтора сторінки, півтори місяці, два з половиною тижня

В двадцять одна апельсина, півтори кілометри, двадцять два кілометра, півтора доби, півтори дні, два з половиною місяця, чотири відсотки опитаних, три кілограма, тридцять два депутата, чотири оселедця

23. Правильною є відмінкова форма числівника

А тристам сорокам шести

Б трьомастами шістдесятьма сімома

В стома сорока двома

24. Разом потрібно писати всі частки в рядку

А співай/но, того/то, вмиваєть/ся, думалося/б

Б де/який, немов/би, аби/що, ані/скілечки

В поки/що, навряд/чи, отак/бо, скажи/но

25. Укажіть порядковий номер слова(слів), після якого(яких) пропущено розділовий знак.

У кущах заплетених осокою шарудів вітер, попискували миші, а в березі терлись одна об одну вільхи, сповнюючи луг тривожним стогоном (Г. Тютюнник).

А 2, 4

Б 18

В 15



**РОЗКРИЙТЕ ДУЖКИ В ТЕКСТІ.
ВИБЕРІТЬ ОРФОГРАМУ ВІДПОВІДНО
ДО НОРМ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ
ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ**

Анна Київська – королева Франції

Однією з найвизначніших українок є Анна Ярославна — донька київського князя Ярослава (М/м)удрого (народився приблизно 978 року — помер 1054 року) та шве(ць/дсь)кої королівни Інгігерди. Історики (в/вв)ажають, що народилася Анна орієнтовно 1030 року і дитинство своє провела в Ки(ї/є)ві поблизу (С/с)офійського собору, де

був розташований (дво/двох)поверховий кам(...)яний княжий двір. Молода князівна була дуже вродливою, розумною та високо(...)осві(дч/ч)неною: вміла писати, читати, малювати, знала кілька іноземних мов, вивчала історію. Тому одружитися з нею мріяли найзаможніші чоловіки того часу.

Держава Київська Русь (так називалась раніше Україна) була в XI столі(т/тт)ї однією з найсильніших і найрозвинутіших країн. Керував нею могутній князь Ярослав Мудрий, який дбав про інтереси держави більше, ніж про особисте щастя своїх дітей. Тому князь одружував дочок та синів так, щоб це було вигідно для бе(с/з)пеки та розвитку Київської Русі. Таким чином три доньки київського князя — Єлизавета, Анастасія та Анна — стали королевами (є/е)вропейських країн. Так, княжна Єлизавета вийшла заміж за норве(жсь/зь)кого принца Гарольда Сміливого, Анастасія — за угорського короля Андраша I. До Анни ж наполегливо сватався на(...)багато старший від неї францу(зьсь/зь)кий король Генрих Перший, який уже був удівцем.

Князь Ярослав Мудрий спершу відмовився ві(д/дд)ати дочку за дружину францу(зьсь/зь)кому королю, але Генр(и/і)х (Перший / I) не здавався. Він кілька разів пр(и/е)силав своїх послів до Ки(ї/є)ва, і врешті(...)решт князь Ярослав дав згоду на цей шлюб. Не(...)задовго юна Анна, якій було приблизно 16–20 років, вирушила разом із почесним супроводом у/в далеку подорож до Франції. У дарунок майбутньому чоловікові вона везла розкішний поса(г/х), а найці(н/нн)іше — руко(...)писні книги, пр(и/е)краш(и/е)ні дорогоці(н/нн)им камі(н/нн)ям.

Приблизно у травні 1049 року в церкві Св(')ятого Хр(и/е)ста відбувся шлюб (К/к)иївської княжни Анни Ярославни та францу(зьсь/зь)кого короля Генр(и/і)ха Першого. У той самий час Анну Київську було проголошено королевою Франції. За легендою, жінка присягала на слов'янському (Є/є)вангелії, яке привезла з собою з Києва. Усі наступні францу(зьсь/зь)кі королі також складали пр(є/и)сягу на цьому ж Євангелії.

Життя Анни не можна назвати легким. Її чоловік Генр(и/і)х Перший був сміливим та енергійним воїном, який багато часу проводив у військових походах. На момент одруже(н/нн)я з київською княжною йому вже минуло 40 років і він більше два(тц/дц)яти років

правив Францією. Тому дружині доводилося самій виховувати дітей. Було їх у Анни та Генр(і/и)ха четверо: сини Філіп, Роберт, Гуго та донька Едігна. Францу(сь/зь)ка королева приділяла велике значе(н/нн)я освіти та вихова(н/нн)ю своїх дітей: учила їх читати та писати. Для цього вона використовувала книжки, які привезла з Ки(ї/є)ва. Також Анна займалася доброчинні(сьт/ст)ю. Так, на честь народже(н/нн)я свого першого сина Філіпа, який згодом став королем Франції, вона побудувала монастир Св(')ятого Вікентія в Санлісі.

Після смерті короля Генр(и/і)ха Першого в 1053 році Анна стала опікункою неповно(...)літнього сина Філіпа й разом із ним підписувала державні документи. З тих часів збереглися підписи Анни Київської, які є най(...)давнішими пам(')ятками украї(нськ/нськ)ого письма. Згодом французька королева вийшла заміж за політичного опонента свого чоловіка — графа Рауля де Крепі-і-Валуа. Граф на(...)стільки сильно закохався в красуню з Києва, що покинув заради неї свою законну дружину. Це був дуже щасливий період жи(т/тт)я Анни Ярославни, але 1074 року вона знову овдовіла.

До(...)тепер точно не(...)відомо, де провела останні роки французька королева Анна і де вона похована. Але її образ увічнено на фре(сьц/сц)і (C/c)офійського собору в Ки(ї/є)ві та в пам(')ятнику, який стоїть у Франції біля монастир(а/я) Св(')ятого Вікентія в Санлісі. А обидва народи — український та французький — завжди з вел(и/е)чезною повагою згадують визначну жінку з Ки(ї/є)ва, яка створила історію Франції.

Тест 5

1. У котрому словосполученні правильно вжито прийменник *по*?
 - А по обидва боки дороги
 - Б по власному бажанню
 - В відпустка по хворобі
2. У котрому рядку не порушено морфологічних норм числівника?
 - А не було дев'яноста студентів, три аспіранти
 - Б поети-шестидесятники, до п'яти разів
 - В з чотирьох студентами, більше десяти студентів
3. Котре з поданих речень потребує редагування?
 - А Нам оголосили порядок денний.
 - Б Наша компанія приймає участь у виставці по автоматизації виробництва.
 - В У магазині нам надали знижку на товар.
4. У котрому реченні немає мовностилістичних помилок?
 - А Усі студенти без винятку взяли участь у запланованих міроприємствах.
 - Б Згідно наказу директора підприємства було продовжено двосторонню угоду про співпрацю.
 - В Ми звітували перед комісією про роботу над запровадженням нового закону.
5. У котрому рядку всі словосполучення вжито без порушення лексико-семантичних норм?
 - А завірити підпис, цікаве міроприємство
 - Б упаковочний папір, працювати круглодобово
 - В спадати на думку, засвідчити документ
6. У котрому рядку є помилка в уживанні прийменника?
 - А звернутися на адресу

Б надіслати за адресою

В мешкати за адресою

7. У котрому рядку неправильно вжито прийменник *при*?

А працювати при світлі

Б розповідати при сторонніх

В при незалежній Україні

8. У котрому рядку правильно вжито прийменник *по*?

А прийти по обіді, йти по перепустках

Б заходять по 15 осіб, працювати по сумісництву

В родичі по чоловікові, шукати по книжках

9. У котрому рядку неправильно утворено складне слово?

А чотиризначне число

Б трьохкімнатна квартира

В сорокап'ятиріччя письменника

10. У котрому рядку правильно вказано адресата заяви, пояснювальної записки?

А директорів департаменту

Б ректорів університета

В начальників відділа

11. У котрому рядку в усіх словах правильно виділено наголошені склади?

А довідник, житловий, новина

Б інженерія, оптовий, гуртожиток

В навчання, одноразовий, рукопис

12. У котрому рядку всі іменники потрібно писати через дефіс?

А прем'єр/міністр, людино/день, генерал/майор

Б авто/контейнер, інженер/механік, Нью/Йорк

В виставка/продаж, експорт/імпорт, термо/пара

- 13. У котрому рядку є помилка у спрощенні в групах приголосних?**
А проїздний квиток, науковий вісник
Б контрастний приклад, агентство нерухомості
В щотижнєве засідання, студентська рада
- 14. У котрому рядку всі слова утворено правильно?**
А призначити, перевірка, привичка
Б маркування, татуїровка, панівний
В річний, навколосвітній, перехрестя
- 15. У котрому рядку вжито правильні форми власних назв?**
А сьогодні не було Оксани Петрівни
Б не прийшов Олег Олексієвич
В надіслати лист Вікторії Максимівній
- 16. У котрому рядку правильно написано всі власні назви?**
А Порошенку Олегу Андрійовичу, з Василем Семеновичем, Андрієм Петровичом
Б Марії Петрівні, Оксані Мирославівні, Романові Олександровичу Петренко
В Борисом Сидоровичем, з Остапом Матвійовичем, Геннадію Леонідовичу
- 17. У котрому рядку немає тавтологічних словосполучень?**
А вільна вакансія, неоціненна цінність, патріотичне виховання
Б народний фольклор, забезпечення безпеки, художній стиль
В національна ідея, давальний відмінок, доречне слово
- 18. Котре з поданих слів можна поєднати за змістом зі словом *рахувати*?**
А до ста
Б за доцільне
В що так буде краще

- 19. У котрому рядку вжито слово, яке не можна поєднати зі словом *знямати*?**
А пальто
Б кіно
В квартиру
- 20. Власне українським є термін**
А відсоток
Б бюджет
В процент
- 21. У котрому рядку правильно дібрано синонім до слова *менеджмент*?**
А реклама
Б продаж
В управління
- 22. Котре з поданих речень потребує редагування?**
А Досвідчений спортсмен посів перше місце у змаганнях із плавання.
Б Освідчена людина є цікавим співрозмовником.
В Потрібно негайно дати свідчення.
- 23. Котре речення відповідає вимогам офіційно-ділового стилю?**
А Відповідно до плану роботу буде завершено наступного тижня.
Б На рахунок цього я маю свою власну думку.
В По наказу ректора його відчислили з університету.
- 24. У котрому рядку є мовні звороти, не характерні для офіційно-ділового стилю?**
А порядок денний, відповідно до інструкції
Б замилювати очі, директриса підприємства
В завідувач лабораторії, на прохання дирекції

25. Виберіть правильний варіант оформлення особистих даних.

А Розведений. Маю доньку і батьків.

Б Одружений. Дружина — Вепряк Ольга Іванівна, 1980 р. н., вчитель.

В Не одружений. Батько — Перців Іван Петрович, 1965 р. н., сантехнік. Мати — Перців Галина Петрівна, 1963 р. н., продавець.

**РОЗКРИЙТЕ ДУЖКИ В ТЕКСТІ. ВИБЕРІТЬ ОРФОГРАМУ
ВІДПОВІДНО ДО НОРМ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ
ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ**

**Втратити рідну мову і перейняти чужу – найгірший знак
підданства**

Починаючи з XV столі(т/т)я, українці невтомно боронили рідну мову, нерідко ві(д/дд)аючи за неї своє жи(т/тт)я. Лише суха хронологія заборон української мови займає кілька сторінок, за якими цілі епохи, розстріляні д(и/е)настії, закатава(н/нн)і людські долі. За наказом московських царів було знищено всі пр(и/е)мірники «(У/у)чительного (Є/є)ванглія» Кирила Ставровецького. Вилучено украї(нськ/нськ) і тексти з церковних книг, а самі книги заборонено друкувати українською. За Катерини II/Другої забороняли викладати українською мовою навіть у Києвонсь(...)Могиля(нськ/нськ)ій академії. За (С/с)юзу в УРСР вчителям російської мови платили більше, ніж їхнім колегам з української мови.

Української мови боялися, її гнобили і не лише росіяни, а й (Л/л)итовці, (П/п)оляки, (Р/р)умуни, (У/у)горці – всі, хто тимчасово завойовував наші землі. За свою історію наша мова пережила поза сотню актів лінгвоци(т/д)у (с(ь)відоме нище(н/нн)я мови як головної ознаки етносу). Зауважмо, історія фіксує л(и/е)ше кілька таких випадків на планеті.

Мова – це те, що об(')єднує людей, а націю робить сильною. Це най(...)важливіший маркер національної само(...)ід(и/е)нт(и/е)фікації.

А в нас і досі не(...)має закону, який захистить право кожного українця отримувати (у/в)сі послуги української мовою – від крамниць і громад(ь)ських установ до (г/г)лян(ь)цевих видань, радіо(...)станцій і теле(...)бачення. Треба звести до розумного мінімуму вивіски, писані мовою а(г/г)ресора, а на(т/т/д/т)о ті, зі знущальними назвами на кшталт «Варенічная Катюша» чи «Ляпота».

Коли в часи (Д/д)ругої (С/с)вітової Черчилль обговорював зі своїми урядовцями б(')юджет і вони хотіли урізати видатки на культуру на користь армії, Черчилль обурливо запитав: «А (щож/що ж) ми тоді будемо захищати?» Ми нарешті маємо зрозуміти, що в нашій країні все налагод(и/е)ться л(и/е)ше тоді, коли українська мова лунат(и/е)ме всюди.

Може видозмінюватися прапор, герб і навіть, на пр(и/е)великий наш жаль, територія. Але як ц(и/е)тувала Леся (У/у)країнка слова ірла(нц/ндц)я Томаса Девіса: «Нація пови(н/нн)а боронити свою мову більше, ніж свою тер(и/е)торію... Втратити рідну мову і перейняти чужу — се найгірший знак пі(д/дд)анства... Бо мова — се міцніша границя, фортеця чи річка».

Скільки людей загинуло за украї(нсь/нсь)ку мову... А що робиться в наші дні. З 2014 року на (л/Л)уганщині й Доне(ч/чч)ині катують, убивають л(и/е)ше за те, що українці розмовляють украї(нсь/нсь)кою. То хіба можна після цього казати «все одно, якою мовою». Сьогодні варто розмовляти украї(нсь/нсь)кою бодай заради пам(')яті тих, хто за неї поліг у наш із вами час. Усім українцям треба пер(и/е)читати «Холодний (Я/я)р» Горліса-Горського. Це одна з най(...)важливіших книжок для, сказати(...)б, «упорядк(о/у)ва(н/нн)я само(...)свідомості». Це живий приклад, як нев(и/е)ликі числом, але сильні духом — можуть успішно боротися з незрівня(н/нн)о сильнішим ворогом. Проте й досі ця одна з найяскравіших сторінок (В/в)извольної боро(дь/ть)би належним чином не(...)висвітл(и/е)на, а о(д/т)же, й не стала частиною національної свідомості.

Важливо, щоб ми з дитинства виховувалися на одних кол(и/е)скових та віршах, на одних традиціях, як це є в повноці(н/нн)их націях. Тоді ми не(...)будемо існувати як два паралельні потоки, що майже не перет(и/е)наються.

(з інтерв(')ю Івана Малковича)

Тест 6

1. У котрому рядку допущено помилку?

- А сперечатися, розбитися, безперечно
- Б зсунути, розробити, зчищати
- В розфарбувати, зхилити, скінчити

2. У котрому рядку допущено помилку?

- А зфотографувати, розігнати, спізнитися
- Б безкінечний, збирати, стерти
- В стерегти, просьба, перемогти

3. У котрому рядку в усіх словах на місці крапок потрібно писати м'який знак?

- А близ..ко, вісім..десят
- Б пан..ство, япон..ський
- В міл..йон, тернопіл..ський

4. У котрому рядку в усіх словах на місці крапок НЕ потрібно писати м'який знак?

- А селян..ський, сімдесят..
- Б Уман..щина, турец..кий
- В тр..ох, японс..кий

5. У котрому рядку всі слова потрібно писати з апострофом?

- А пор..ядок, Св..ятослав, цв..ях
- Б кур..єр, об..єкт, комп..ютер
- В прем..єр, кучер..явий, п..ять

6. У котрому рядку всі слова потрібно писати з апострофом?

- А посв..ята, здоров..я, сім..я
- Б Мін..юст, об..єм, ітерв..ю
- В б..юрократ, ім..я, пор..ятунок

7. Лексичну помилку допущено у рядку

- А вільна вакансія
- Б настарший брат

В моя біографія

8. Правильний наголос у слові

А жа́люзі

Б чита́ння

В лі́топис

9. Неправильно вжито прийменник у словосполученні.

А бити по воротах

Б іспит по фізиці

В ходити по полю

10. Редагування потребує словосполучення

А тонкий тюль

Б далекий путь

В гострий біль

11. На запитання «Котра година?» правильною є відповідь

А Сім годин сорок хвилин.

Б Рівно чотири години.

В За двадцять шоста.

12. Помилку в написанні імені по батькові допущено в рядку

А Петрович, Петрівна

Б Юрійович, Юрїївна

В Ігоревич, Ігорівна

13. Правильно утворено ступінь порівняння в рядку

А найбільш вигідний

Б найбільш вигідніший

В самий найвигідніший

14. Помилковою є етикетна формула

А Вибачте!

Б Пробачте!

В Вибачаюсь!

15. Правильним є словосполучення

- А навчатися математики
- Б подякувати брата
- В відповідно графіку

16. Подвоєні літери потрібно писати в усіх словах рядка

- А рі(ч/чч)ю, Прикарпа(т/тт)я, гордіс(т/тт)ю
- Б (в/вв)ічливий, Німе(ч/чч)ина, анте(н/нн)ий
- В зако(н/нн)ий, шале(н/нн)ий, радіс(т/тт)ю

17. Помилку допущено в написанні числівника в рядку

- А п'ятидесяти шести
- Б сорока вісьмом
- В двохсот чотирьох

18. Літеру *е* потрібно писати на місці крапок в усіх словах рядка

- А пр..поганий, пр..д'явити, пр..мудрий
- Б пр..бережний, пр..крашений, пр..зирство
- В пр..кордонний, пр..славний, пр..красний

19. Ефектний може бути

- А новий закон
- Б вихід на сцену
- В метод лікування

20. Помилку в звертанні допущено в рядку

- А Зачекайте, Маріє Іванівно.
- Б Володимире, допоможи.
- В Андрію, зачекай!

21. У якій парі правильно дібрано український відповідник до іншомовного слова?

- А креативний — творчий
- Б імпульсивний — несправжній
- В фіктивний — вихований

22. Синоніми записано в рядку

А чемний, чепурний

Б ситро, компот

В вето, заборона

23. Не змінюються за відмінками обидва слова рядка

А пальто, хакі

Б метро, авто

В кіно, шпроти

24. Орфографічну помилку допущено в написанні слова

А небачений

Б небезпека

В неможна

25. Правильно узгоджено числівник з іменником у рядку

А чотири фахівці

Б семеро сестер

В два рази

**РОЗКРИЙТЕ ДУЖКИ В ТЕКСТІ. ВИБЕРІТЬ ОРФОГРАМУ
ВІДПОВІДНО ДО НОРМ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ
ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ**

**Вийдіть зі стану жертви і врешті заговоріть
про українські досягнення**

Українську мову треба не л(и/е)ше оберігати мовними законами чи квотами, а й п(о/у)п(о/у)ляр(е/и)зувати. І мають це робити успішні люди, відомі культурними й спортивними досягне(н/нн)ями.

Знаєте, гетьман Скоропа(ць/дсь)кий керував державою лише сім із половиною місяців. Проте за цей короткий час було відкрито понад п'я(ть/т)десят державних гімназій. Відтак їхня загальна кількі(сьть/сть) сягала ст(а/о) п'я(ти/т)десяти. Зросла кількі(сьть/сть) періодичних видань до двохста п'я(ти/т)десяти п'я(ть/ти). А

обов'язкове вивче(н/нн)я української мови та літератури було закріплено законодавчо. Та найвищим досягне(н/нн)ям уряду П. Скоропадського в галузі освіти і науки стало створе(н/нн)я (у/У)країнської (А/а)кадемії наук (УАН), яку очолив Володимир Верна(ць/дсь)кий.

Д(е/и)ректорія УНР, яка фактично не мала коштів, знаходила їх на фінансува(н/нн)я «Української республіканської хорової капе(л/л)и», яку очолив відомий д(е/и)р(е/и)гент і композитор Олександр Кошиць. Завдяки гастролям і високій виконавській майстерності колективу українська музика і пісня здобули п(у/о)пулярність у США і Західній (Є/є)вропі. Тоді світ і дізнався про українського «Щедрика». Тільки демонструючи свої культурні надба(нн/н)я, ми по(...)справжньому з(')явимося на карті світу. Бо за культуру люблять і шанують. А нас поки(...)що тільки жаліють.

Українці, які люблять і розуміють значе(н/нн)я української мови, просто мусять бути успішними і багатими. Петро Яцик – будівельник, який з часом став будівничим, бо ф(у/о)ндував частину своїх чималих статків на навча(н/нн)я української молоді та п(о/у)пуляризацию української мови. Бо українську поки(...)що п(о/у)пуляризують переважно не на(т/т/дт)о заможні люди. Наші олігархи (за рідкісними в(ий/и)нятками) не спілкуються українською, то про яку їхню національну свідомість можна говорити.

Для молоді дуже важливо, щоби ми наголошували не лише на трагедіях та пора(с/з)ках української історії. Маємо вийти зі стану жертви і врешті заговорити про українські досягнення. Ви, мабуть, знаєте, що Україна ще й досі входить у десятку провідних космічних держав світу. Проте вже традиційно всі здобу(д/т)ки радянської космонавтики Росія пр(е/и)писала собі. А про сьогоднішні – мало хто знає й говорить. Серед прославлених творців ракетно(...)космічної техніки було майже двадцять українців. Основоположник практичної космонавтики Сергій Корольов був українцем. Коли він запустив у (К/к)осмос українця Павла Поповича, той на весь космічний простір заспівав улюблену українську пісню Корольова – «Дивлюся на небо та(...)й думку гадаю».

А героїчна трагедія бою під (К/к)рутами на(...)завжди гартує юнацькі душі. Це дуже добре розуміли (Т/т)абачники, коли прийшли

до влади. Тож розповідь про бій під (К/к)рутами займала у шкільному підручнику два рядки.

Дивно, що вороги України розуміли значе(нн/н)я української мови і боялися її, а ми, українці, так ле(х/г)коважимо й досі не(...)бачимо різниці, якою мовою спілкуватися.

(з інтерв'ю Івана Малковича)

Тест 7

1. У котрому рядку допущено помилку?

- А берегти, вокзал, могти
- Б счепити, збити, ствердити
- В зберегти, спізнитися, перемогти

2. У котрому рядку допущено помилку?

- А схвалити, роззброїти, зловити
- Б розмастити, зтерти, зносити
- В розігравати, спекти, сфокусувати

3. У котрому рядку в усіх словах на місці крапок потрібно писати м'який знак?

- А міл..йон, тон..ший
- Б пластир.., шістдесят..
- В дос..є, біл..шість

4. У котрому рядку в усіх словах на місці крапок НЕ потрібно писати м'якого знака?

- А змен..шити, велетен..ський
- Б тон..ший, с..омий
- В дос..є, сіл..ський

5. У котрому рядку всі слова потрібно писати з апострофом?

- А під..їзд, кар..єра, бар..єр
- Б від..ємний, довір..я, св..ященний

В р..ятівник, гар..ячий, В..ячеслав

6. У котрому рядку всі слова потрібно писати з апострофом?

А дев..ятнадцять, св..ященик, нар..яд

Б з..їзд, здоров..я, суб..єкт

В б..юджет, бр..язкати, зв..язок

7. Редагування потребує словосполучення

А сильний нежить

Б далека путь

В гостра біль

8. Лексичну помилку допущено в рядку

А бездоганно зшитий

Б надзвичайно секретний

В вправа не получається

9. Подвоєні літери не потрібно писати в усіх словах рядка

А Гали(ч/чч)ина, адресова(н/нн)ий, ста(т/тт)ей

Б ваго(н/нн)ий, Запорі(ж/жж)я, екстре(н/нн)ий

В Полі(с/сс)я, війсь(к/кк)омат, огне(н/нн)ий

10. Правильно наголошено слово

А начинка

Б котрій

В разóм

11. Помилку у відмінюванні іменника допущено в словосполученні

А запросіть Віталія Кличка

Б дайте слово Юлії Тимошенко

В захоплююся Андрієм Шевченко

12. Прийменник «в» потрібно писати на місці пропуску в рядку

А бути ... доброму гуморі

Б як ... власній кишені

В і ... вус не дути

13. Правильно утворено форми ступенів порівняння всіх прикметників у рядку

А найвеселіший, менш упертий, самий дорогий

Б найхитріший, більш твердіший, вищий за мене

В найсмачніший, більш тривожний, найграмотніший

14. Помилку допущено в написанні прислівника в рядку

А доречі

Б на жаль

В потроху

15. Лексичну помилку допущено в рядку

А підготовка до виступу

Б пам'ятний сувенір

В пориви вітру

16. Помилку в написанні імені по батькові допущено в рядку

А Миколайович, Миколаївна

Б Андрійович, Андріївна

В Григорійович, Григоріївна

17. Помилку допущено в написанні відмінкової форми числівника

А семидесяти шести

Б п'ятдесяти чотирьох

В дев'яноста восьми

18. Редагування потребує словосполучення

А прийняти належні міри

Б прийняти речі зі столу

В прийняти нового клієнта

19. Літеру *и* потрібно писати на місці крапок в усіх словах рядка

А пр..стол, пр..несений, пр..вокзальний

Б пр..думати, пр..бережний, Пр..азов'я
В пр..тихий, пр..велебний, пр..черствілий

20. Помилку допущено в словосполученні

А не получається зустрітися
Б запобігти хворобі
В уллучити в ціль

21. Літеру *т* потрібно писати замість крапок у словах

А піс..ний, звіс..но, хвас..нути
Б тиж..невий, корис..ний, кількіс..ний
В волейболіс..ці, балас..ний, гіган..ський

22. На запитання «*Котра година?*» правильна відповідь

А Без п'ятнадцяти шість.
Б За п'ятнадцять шоста.
В Сімнадцять сорок п'ять.

23 Помилку допущено в телефонному повідомленні

А Олю, чекаю о 7.00!
Б Сергію, зачекай трохи.
В Бабусе, я отримав 12!

24. Неправильно побудовано речення

А Світлано Ігорівно, ви чарівні!
Б Кожному з нас є що розповісти.
В Ні за що не зволікайте з лікуванням.

25. Правильно утворено словосполучення

А дякувати вам
Б сміятись над братом
В не прочитати наказ

РОЗКРИЙТЕ ДУЖКИ В ТЕКСТІ. ВИБЕРІТЬ ОРФОГРАМУ ВІДПОВІДНО ДО НОРМ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Візуальний контакт під час публічного виступу

Усі ми знаємо про значення візуального каналу в сприйнятті публічного виступу. Через органи зору до нас надходить понад 90% інформації.

Перш ніж почати говорити, встановіть зоровий контакт із аудиторією. Як це зробити? Прод(и/е)монструйте доброзичливий вираз обличчя з легкою напів(...)усмішкою. Не(...)змінюючи виразу обли(ч/чч)я, повільно та уважно розгляньте зал. Якщо ви спіймали добро(...)зичливий погляд чи усмішку у відповідь, робіть ледь помітний мімічний рух: «Доброго здоров(')ячка, і ви тут? Вельм(е/и) радий вас бачити!» Навіть якщо ви бач(е/и)те цю людину вперше у жи(т/тт)і. Ви прокладаєте невидимі ниточки від очей глядачів до своїх очей.

Встановле(н/нн)я зорового контакту — це не килимове бомб(о/а)рдування, а точкові удари. (С/З)першу ми встановлюємо зоровий контакт з тими, хто на нас і так дивиться; потім підведуть очі ті, хто звук перейматися своїми справами, коли оратор починає промову. Доч(и/е)кайтеся, доки не залишиться жодної пари очей, (с/з)прямованих л(е/и)шень на вас. Це важливо для всього успіху публічного виступу.

Найбільш знехтуваними у встановле(н/нн)і та утрима(н/нн)і зорового контакту частинами залу залишаються гальорка (оста(тн/нн)і р(')яди) та фланги (крайні місця зліва та (с/з)права). Саме звідти лунають найкаверзніші запитання. Саме там шарудять і кашляють. Саме звідти чути розмови, клаца(н/нн)я ручок і замків портфелів. Чому? Ми не(...)пр(е/и)діляємо достатньої уваги тим, хто там сидить. Сектор огляду оратора(...)початківця становить 30-35°, досві(ч/тч/дч)еного — 40-45°. Тому ми вихоплюємо очима тільки центральну частину залу, з якою фактично і спілкуємося. Чи не так?

Для початку обговорімо, як вибрати місце для виступу. Станьте так, щоб між вами і крайніми зліва та (с/з)права глядачами в першому

ряді утворювався рівносторо(нн/н)ій трикутник. Це й буде ідеальна відстань.

Особливу увагу пр(и/е)діляйте тим мі(сц/сьц)ям, звідки до вас надходять сигнали втрати уваги: шел(и/е)стіння, ш(и/е)потіння. Підійдіть бли(ш/ж)че та скажіть кілька речень, зв(е/и)ртаючись до правого краю. Ставлячи запитання аудиторії, поглядом і порухом руки покажіть, що чекаєте відповіді від тих, хто сидить у останніх рядах.

Поведінка публіки схожа на поведінку жінки. Якщо ви не приділяєте їй доста(ть/т)ньої уваги, вона ображається і влаштовує вам «веселе життя». У вашому пр(')ямому погляді повинні виявлятися зацікавлення до глядача, німе питання, чи йому зрозуміло, про що та як ви говор(е/и)те. Щоб стати цікавим аудиторії, потрібно самому проявити увагу до неї. І зробити це найпростіше, встановивши та підтримуючи зоровий контакт.

(за Р. Гандапасом)

Тест 8

1. У котрому рядку правильно визначено основні функції державної мови?

А контактовою, емотивна

Б націєтвірна, державотвірна

В комунікативна, магічна

2. Літературна мова — це

А унормована форма суспільного спілкування, зафіксована в усній та писемній практиці

Б форма існування загальнонародної мови, поширена на певній території

В форма існування загальнонародної мови, поширена в межах певного соціуму

3. Державний статус української мови зафіксовано в

А 5 статті Конституції України

Б 10 статті Конституції України

В 16 статті Конституції України

4. Виберіть правильний варіант оформлення адреси в ділових паперах.

А м. Тернопіль вул. С. Бандери, 16/23

Б м. Тернопіль, вул. С. Бандери буд. 16 кв. 23

В м. Тернопіль, вул. С. Бандери, буд. 16, кв. 23

5. Що в українській літературній мові означає слово *заказати*?

А наказати виконати що-небудь

Б замовити

В заборонити

6. У котрому рядку слово *задача* вжито в правильному значенні?

А суспільна задача

Б математична задача

В бойова задача

7. Значення *розумний, тямущий, кмітливий* має фразеологізм

А не в тім'я битий

Б як перемитий

В стріляний птах

8. У котрому рядку вжито правильні форми власних назв?

А Галини Петрівної, Іван Сергійович, Ірині Павлівні

Б Галини Петрівни, Іван Сергійович, Ірині Павлівній

В Галини Петрівни, Іван Сергійович, Ірині Павлівні

9. У котрому рядку всі слова утворено правильно?

А постачальник, однаковий, м'який

Б появитися, сторонній, комп'ютерщик

В опівночі, продавщиця, світофор

10. У котрому рядку всі іменники потрібно писати через дефіс?

А енерго/носій, міні/процесор, пів/Львова

Б екс/президент, залізо/бетон, дизель/мотор

В ампер/секунда, блок/система, Івано/Франківськ

11. У котрому рядку в усіх словах правильно виділено наголошені склади?

А громадянин, запитання, мережа

Б сантиметр, кажу, було

В громадянин, запитання, мережа

12. У котрому реченні правильно узгоджено аббревіатури з дієсловами в минулому часі?

А США погодилося на повне врегулювання стосунків на Сході.

Б ЧАЕС закрила ще два свої блоки.

В Учора ЗМІ повідомило про штормове попередження в нашій області.

13. Котра із зазначених форм давального відмінка відповідає вимогам офіційно-ділового стилю?

А надіслати вітання ректорові Присяжнюку Андрієві Миколайовичу

Б надіслати вітання ректору Присяжнюку Андрію Миколаєвичу

В надіслати вітання ректору Присяжнюк Андрієві Миколайовичу

14. У котрому рядку правильно вжито прикметник *військовий*?

А військова частина

Б військова доктрина

В військова агресія

15. У котрому реченні немає мовностилістичних помилок?

А Необхідно подати інформацію в найкоротший термін.

Б Урядова комісія відвідала найбільш постраждаліший від повені район.

В Його визнано самим найвпливовішим політиком року.

16. У котрому рядку неправильно утворено складне слово?

А чотирьохтижнева відпустка

Б двадцятидводенна акція

В стосімдесятисторінкова книжка

17. У котрому рядку немає мовностилістичних помилок?

А підписатися на газету, працювати за сумісництвом

Б піклуватися про батьків, знехтувати порадами

В не дивлячись на обставини, запобігати знищенню

18. Яке речення написано правильно?

А До заяви додаю автобіографію.

Б До заяви додаю мою автобіографію.

В До заяви прикладаю автобіографію.

19. У котрому рядку правильно вжито прийменник?

А іти по довідку

Б інженер по освіті

В писати на рідній мові

20. Укажіть порядкові номери слів, після яких пропущено розділові знаки в реченні:

Країні потрібні нові лідери відповідальні компетентні які вміють домовлятися між собою та стримувати особисті амбіції.

А 4, 5, 6

Б 4, 5, 6, 11

В 1, 4, 5, 6, 11

21 У котрому рядку вжито слово, яке не можна поєднати зі словом *доказати*?

А історію

Б теорему

В речення

22. У котрому рядку виділені слова вжито в тому самому значенні?

А біржові *акції*, *акції* непокори

Б *блок* економічних питань, будівельний *блок*

В відділ *кадрів*, добір виробничих *кадрів*

23. У котрому рядку всі словосполучення вжито без порушення лексико-семантичних норм?

А завірити підпис, цікаве міроприємство

Б спадати на думку, засвідчити документ

В вибачаюся за спізнення, діюче законодавство

24. Якщо ви не знаєте значення слова *конструктивний*, то звернетеся до словника

- А** етимологічного
- Б** іншомовних слів
- В** наголосів

25. Поданий фрагмент тексту

ПЕРЕВЕСТИ:

Петренко Марію Василівну, старшого спеціаліста відділу кадрів, з 14.05.2017 на посаду начальника відділу кадрів з посадовим окладом 4000 грн на місяць.

взято із

- А** закону
- Б** наказу
- В** договору

**РОЗКРИЙТЕ ДУЖКИ В ТЕКСТІ. ВИБЕРІТЬ ОРФОГРАМУ
ВІДПОВІДНО ДО НОРМ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ
ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ**

Пр(и/е)стиж мови

Пр(е/и)стиж мови — це її авторитет у між(...)національному та міжнародному спілкуванні. Він залежить від багатьох чи(нн/н)иків, домінуючим серед яких є інформативність мови, тобто заст(о/у)сування її як носія найновішої та найважливішої інформації.

Високий пр(е/и)стиж сучасної англійської мови пояснюється, зокрема, тим, що зараз більше с(е/і)м(и)десяти п'яти ві(т/д)сотків (75%) наукової продукції світу друкується цією мовою, тобто із кожної тисячі наукових ста(т/тт)ей або книг 760 виходять англійською.

Пр(е/и)стиж мови не(...)перебуває у прямій залежності від кілько(сьт/ст)і людей, що нею послуговуються. Китайською мовою, наприклад, розмовляє більше міл(і/ья)рда землян, але вона не входить до числа найпр(е/и)стижніших. Іноді пр(е/и)стиж мови має не(...)загальний характер, а забезпечується її функціонува(н/нн)ям в

одній із сфер. Так, у музиці вже декілька столі(т/т)ь найви(шч/щ)ий пр(е/и)стиж у світі має італійська мова.

Престиж мов часто пов(')язаний з їхнім сакральним використанням: санскри(пт/т) в Індії, латина і церковно(...)слов'янська мова в (є/Є)вропі, арабська — у країнах м(о/у)сульманського світу.

Відлуче(н/нн)я мови від функцій, що надають їй престижу, наприклад, від ролі державної мови, знижує її авторитет і змен(ь)шує опір проникненню в неї чужомовних елементів.

Пр(е/и)стижними можуть бути навіть мертві мови, якщо вони характ(е/и)ризуються високим рівнем окультурення і ними закована велика кількість важливої інформації. За приклад може слугувати латина.

Пр(е/и)стиж мови — величина змі(н/нн)а. В історії відомо чимало випадків піднесення і падіння мов.

Про пр(е/и)стижність української мови в минулому сві(т/д)чать, наприклад, такі факти: вона використовувалась як державна у (в/В)еликому (л/Л)итовському князівстві; як актова мова (м/М)олд(о/а)вського князівства; диплома(нт/т)и при дворі польських королів спілкувались коли не латиною, то руською (українською), цією ж мовою бахч(е/и)сарайські хани листувалися з турецькими султанами.

Про повільне, але неухильне зростання пр(е/и)стижу української мови у наші дні сві(тч/дч)ить кількі(сь/ст)ь кафедр та центрів україно(...)знавства, які з(')являються в багатьох країнах світу. Цей процес, сподіваємося, тр(е/и)ватиме, як і зростат(е/и)ме міжнародний автор(е/и)тет української національної держави.

Тест 9

1. У спілкуванні відповідальність за успішну взаємодію несе (несуть)
 - А адресант (мовець)
 - Б адресант і адресат
 - В технічні засоби
2. У щоденних та ділових взаєминах найважливіші такі риси людини, як
 - А сукупний рівень доходів, вік, стать
 - Б здоровий глузд, цілеспрямованість, комунікабельність
 - В національність, посада, соціальний статус
3. Спілкування за метою поділяють на
 - А внутрішнє, міжособистісне, масове, міжкультурне
 - Б дитяче, молодіжне, жіноче, чоловіче
 - В ділове і розважальне
4. Вербальні засоби комунікації — це
 - А засоби мовного коду (слова, словосполучення, речення, тести), за допомогою яких передається інформація
 - Б елементи комунікативного коду, які мають несловесну природу (жести, міміка, постава, відстань, кольори і под.) і служать для створення, передавання і сприйняття повідомлень
 - В жодне із зазначених вище визначень неправильне
5. Виберіть правильний варіант.
 - А пропогандувати
 - Б пропагувати
 - В пропогувати
6. Розрізняють такі мови за появою і роллю в життєвому досвіді людини:
 - А рідна, штучна

Б жива, іноземна

В рідна, іноземна

7. Чистота, багатство, логічність, точність, правильність, доступність, впливовість, доречність, виразність — це ознаки

А норм літературної мови

Б культури мови (мовлення)

В мовного законодавства України

8. Береги — це

А поля, відступи на стандартному аркуші паперу

Б абзаци в службових документах

В правила укладання ділових паперів

9. 28 червня 1996 р. було

А проголошено незалежність України

Б обрано першого Президента України

В прийнято Конституцію України

10. Засвідчуючи точне відтворення документів, потрібно писати на копії так:

А копія вірна

Б згідно оригіналу

В згідно з оригіналом

11. Як правильно називати мешканців міста Дніпра?

А дніпропетровці, дніпропетровчани

Б дніпровці, дніпряни

В днєпровці, днєпряни

12. Виберіть правильний варіант.

А З міста Тернопіль прибув швидкісний потяг.

Б До міста Харкова їхати ще 180 кілометрів.

В Місту Львів виділили кошти з держбюджету на ремонт розбитих доріг.

13. У котрому рядку правильно виділено наголоси в словах?

А чарівний, фаховий, черговий

Б віпадок, разом, витрати

В дрова, зручний, кидати

14. Виберіть правильне словосполучення.

А воєнний аеродром

Б воєнний стан

В військова провокація

15. Укажіть правильно написане речення (ідеться про гроші).

А Він, рахуючи гроші, каже: «Один гривень, дві гривни, дев'ять гривнів».

Б У тебе є дві гривні, у нього — вісім гривень, а в них — немає й гривні.

В Я маю лише гривну в кишені, тому не зможу купити хліба.

16. У котрому рядку правильно написано прізвища?

А Володимирові Кличко вручили нагороду.

Б З Миколою Ткаченко обговорили важливі питання.

В У кабінеті Вікторії Траченко відбувається нарада.

17. У котрому рядку не порушено морфологічних норм?

А Дніпро широкий та могутній

Б Дніпро широке та могутнє

В безводний Калахарі

18. Виберіть правильний варіант.

А ти їш борщ

Б ти їсиш борщ

В ти їси борщ

19. Правильно написано всі слова в рядку

А на жаль, до речі, східноафриканський, півоберт, абиякий, будь-що

Б пів яблука, будь-ласка, жовтогар'ячий, кримсько-татарський, на добраніч
В священий, Свят-вечір, іванофранківець, нью-йорківець, тільки но

20. Виберіть правильну відповідь.

- А до побачення
- Б допобачення
- В до побаченя

21. Укажіть правильно сформульоване речення.

- А Я змішала ім'я моїх улюблених героїв.
- Б Я поєднала ім'я моїх улюблених героїв.
- В Я поєднала імена моїх улюблених героїв.

22. Правильно написано префікси в усіх словах рядка

- А презирливий, прехороший, пребілий, претихий, престарий, прикрашений
- Б призирство, привільний, приблисуче, преморський, преклеїти
- В зхотіти, зшити, беспомічний, розпитати, чересплічник, россіл, счистив

23. Укажіть рядок, де на місці крапок необхідно писати літеру *и*.

- А пр..вілей, пр..амбула, пр..мітив, пр..зер, пр..мадонна, пр..йскурант
- Б пер..петія, пер..метр, пер..ферія, пер..скоп, пер..фраз
- В пр..нцип, пр..зентація, пр..тензія, пр..рогати́ва, пр..цедент, пр..тендент

24. Усі складні слова з першою частиною

аудіо- віце- екс-	кібер- лейб- максі-	міді- міні- обер-
-------------------------	---------------------------	-------------------------

потрібно писати

А окремо

Б через дефіс

В разом

25. У котрому рядку не порушено морфологічних норм?

А пишу листа Тимошенко Юлії Володимирівній

Б відповідаю на запитання Ключко Володимира Андрієвича

В дружу з Климчуком Олегом Андрійовичем

РОЗКРИЙТЕ ДУЖКИ В ТЕКСТІ. ВИБЕРІТЬ ОРФОГРАМУ ВІДПОВІДНО ДО НОРМ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Український центр Європи

Це гарне місце. Води Тиси й дорога, що в(°)ється вздовж неї, мають на землі витончений (А/а)нтичний візерунок; щільно вкриті лісом гори підходять близько й круто, створюючи враження не тільки захищеності, а й ві(т/д)чуженості від світу, навіть найбли(щ/жч)ого. Встановлення кілька років тому скромного знака «Центр Європи» в кількох кілометрах від (З/з)акарпа(ць/тьс)кого міста Рахова стало не лише одним з проявів незалежності України, а й, може, навіть демонстрацією її належності до Заходу і висловом певної пр(е/и)тензії на цю належність.

Однак при згадці про український (Ц/ц)ентр Європи іноземці зазвичай здивовано знизують плечима і, не(...)зупиняючись, переходять на інші теми. Чому? Та тому, що (Ц/ц)ентр Європи, як знає кожен громадянин світу, — то щось зовсім інше, ніж маємо сьогодні в Україні: достаток для більшо(сьт/ст)і людей, конституційні свободи, чисті й пр(е/и)крашені, як світлиця в гарної господині, міста, довершені дороги.

Однак заз(е/и)рнімо в майбутнє. Що буде з нами, з Європою, зі світом через сто, двісті років? Історія однозначно сві(тч/дч)ить, що

найнепохитніші для сучасників тієї чи іншої епохи реалії жи(т/тт)я можуть зникати зовсім або переживати неймовірні метаморфози. Одні, колись нікому не(...)відомі, міста й країни набувають значення й могутності, інші відходять у небу(т/тт)я або втрачають свою колишню світову вел(є/и)ч. Скажімо, на початку XVII століття на карті світу ще не було такого міста, як Нью(...)Йорк, який сьогодні є фінансовим центром усього світу. А приблизно в той самий час зійшла нанівець військова й торг(і/о)вельна могу(ть/т)ність Венеції з її непереможним флотом і переповн(є/и)ними золотом банками. Захід же обертався тоді навколо Париж(у/а), Лондон(у/а), Амстердам(у/а), Відня. Останні два міста не зберегли до наших часів свого колишнього світового впливу. Сьогодні «все тече, все змінюється» й «усе минає» так швидко, як ніколи раніше. Проте сучасники не(...)здатні не лише адекватно оцінювати, а й помічати ті зміни. Це потім історики майбутнього все розкладуть по полиця(х/м), а про нас казатимуть: «Сліпі, сліпі, сліпі».

Протягом тисячоліть центри торгівлі, промисловості, культури мігрували з однієї країни до іншої — з одного міста до іншого, бо політика, наука і культура творилися переважно в містах. Чи завжди буде саме так? Якщо ми збережемо це (б/Б)огом дане нам багатство, то воно має всі шанси стати в недалекому майбутньому справжнім і дуже привабливим «Центром Європи».

(За К. Гудзик)

Тест 10

1. Невербальні засоби комунікації — це

А засоби мовного коду (слова, словосполучення, речення, тести), за допомогою яких передається інформація

Б елементи комунікативного коду, які мають несловесну природу (жести, міміка, постава, відстань, кольори і под.) і слугують для створення, передавання і сприйняття повідомлень

В обидва зазначені вище визначення правильні

2. Розрізняють такі види мовленнєвої діяльності

А говоріння, монолог, діалог, слухання, читання, письмо

Б говоріння, слухання, дискусія, письмо

В говоріння, слухання, читання, письмо

3. Головні техніки слухання як різновиду мовленнєвої діяльності

А рефлексивне (активне) і нерефлексивне (пасивне)

Б рефлексивне і нерефлекторне

В мовчання і говоріння

4. Різновид мовленнєвої діяльності, процес спілкування за допомогою писемного тексту, що виступає представником адресанта (автора) як учасника комунікації, — це

А читання

Б слухання

В письмо

5. Кожен громадянин певної держави повинен володіти

А англійською мовою

Б мовами національних меншин

В державною мовою

6. Як називають стиль, основною функцією якого є регулювання відносин між громадянами та державними

чи громадськими організаціями і для текстів якого характерні конкретність, лаконічність формулювань, чіткий виклад, властиві усталені звороти, офіційні формули звертання, нагромадження абстрактних іменників і безособових конструкцій, категоричність висловів?

А офіційно-діловий

Б науковий

В публіцистичний

7. Головною метою мовця в офіційно-діловому стилі є

А досягнення максимально позитивного результату при мінімальних мовних засобах

Б встановлення психологічного контакту із співрозмовником

В формування естетичних смаків, вплив на емоції та уяву

8. У діловому мовленні для пришвидшення створення текстів, економії мовних і технічних засобів документування, а також для полегшення сприйняття інформації використовують

А переклад слів та словосполучень

Б скорочення слів та словосполучень

В пояснення слів та словосполучень

9. 24 серпня 1991 р. було

А проголошено незалежність України

Б обрано першого Президента України

В прийнято Конституцію України

10. Як правильно називати мешканців міста Кам'янець-Подільського?

А подільчани

Б кам'янчани

В кам'янець-подільці

11. У котрому рядку правильно виділено наголоси в словах?

- А несті́, кажú, ненáвисть
- Б кúрятина, вéсти, спиná
- В мілі́метр, лéгкий, котрíй

12. Виберіть правильне словосполучення.

- А військовий аеродром
- Б воєнна історія
- В воєнна підготовка

13. У котрому рядку речення написано правильно?

- А Нещодавно переселенці з Донецька переїхали жити закордон.
- Б Президент України повернувся з-за кордону сьогодні ввечері.
- В Життя закордоном набуває інших, не завжди яскравіших, рис.

14. У котрому рядку правильно написано прізвища?

- А З Тарасом Шевченко було чимало непорозумінь в Оренбурзі.
- Б З Петром Матвієнко дискутували не одну годину.
- В Для пана Віктора Шевчука немає складних завдань.

15. У котрому рядку правильно сформульовано речення?

- А Петре Івановичу, зачекайте пару хвилин мене!
- Б Дорога Богдана, я буду за пару годин у Києві.
- В Через кілька днів розпочнеться новий семестр.

16. У котрому рядку всі слова написано правильно?

- А піца, маса, голландець, спагеті, хобі
- Б піцца, масса, нетто, ало, мадона
- В Голандія, будизм, Будда, брутто, манна

17. У котрому рядку не порушено морфологічних норм?

- А екзотичне Балі

Б повноводна Міссісіпі

В сонячний Тбілісі

18. Правильно написано всі слова в рядку

А барикада, баретон, джигіт, делема, митрополит, ординарець, превілей

Б деспансер, дирижабль, пріоритет, цистерна, диспетчер, дисонанс, інцидент

В дисидент, вентилятор, дисгармонія, дилетант, диригент, тривіальний, цивілізація

19. Виберіть правильний варіант.

А чикати на мене

Б чекати на мене

В зачикати на мене

20 Виберіть рядок, у котрому правильно дібрано синоніми до слова *пропагувати*

А поширювати, підносити, проповідувати, проводити

Б ненавидіти, обеззброювати, оскаржувати, наштотхувати

В вірити, любити, ототожнювати, виводити

21 М'який знак потрібно писати на місці крапок у словах рядка

А кобзар.., воротар.., Хар..ків

Б Гор..кий, тр..ом, тр..ох

В імбир.., р..юмсати, перукар.., лікар..

22 З великої літери потрібно писати всі слова рядка

А Д/дід М/мороз, В/великі Г/гаї, В/велика В/ведмедиця, Ч/чумацький Ш/лях

Б Н/нове С/село (назва села), Р/ромашка, Д/дуб

В Т/товариство І/імені Т/тараса Ш/евченка, В/венера, О/оноре Д/де Б/бальзак

23. Апостроф потрібно писати на місці крапок в усіх словах рядка

А бур..як, р..юмсати, п..юре, пор..ядок, роз..єднати, під..їхати

Б б..ю, бур..ян, кар..єра, по подвір..ю, пір..їна, черв..як, розм..якшити

В цв..ях, духм..яний, мавп..ячий, св..ято, св..ященний, різдв..яний, пів..яблука

24. Усі складні слова з першою частиною

авіа-	екстра-	нео-
авто-	електро-	палео-
аеро-	зоо-	псевдо-
аудіо-	кіно-	радіо-
біо-	космо-	стерео-
VELO-	метео-	супер-
водо-	мікро-	теле-
газо-	мілі-	термо-
гідро-	моно-	фоно-
екзо-	мото-	фото-

потрібно писати

А окремо

Б через дефіс

В разом

25 Через дефіс потрібно писати всі слова в рядку

А будь..хто, хтозна..чий, казна..чим, хто..небудь, будь..що

Б аби..хто, ані..що, де..який, чий..сь, аби..що, хто..зна

В де..в..чому, ні..до..кого, ні..з..ким, будь..з..ким, хтозна..до..кого, казна..на..чому

РОЗКРИЙТЕ ДУЖКИ В ТЕКСТІ. ВИБЕРІТЬ ОРФОГРАМУ ВІДПОВІДНО ДО НОРМ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Знамено

Національний символ українців — синьо(...)жовте знамено, яке без жодних на те підстав кілька десятиліть називали у нас націоналістичним і суворо забороняли сполуче(н/nn)я цих двох кольорів навіть будь(...)де.

Прапори як сигнальні засоби з'явилися ще в далекі (А/а)нтичні часи. Деякі вчені вважають, що спершу вони були одноколірні. На знаменах часто зображали небесні світила, хрести, звірів, різні речі. На прапорах (р/Р)усі часів язичництва здебільшого були фантастичні тварини й рослини. А після при(н/йн)яття хр(е/и)стіанства — св(...)яті: (А/а)рхангел Михаїл, Георгій (п/П)обідносець, Миколай (ч/Ч)удотворець та інші.

У той час, коли в (є/Є)вропі кожна держава мала чітко визначені кольори прапорів, у Київській Русі єдиного офіційного прапора не було. Кожен із князів мав свій окремий стяг. Скажімо, часто зустрічається червоне знамено із золотим три(...)зубом або дво(...)зубом. Галицько(...)Волинське князівство мало блакитну кор(о/у)гву із зображенням золотого лева на ній. Пізніше в гербах (З/з)ахідних земель України дедалі частіше трапляється поєдна(н/nn)я синього й жовтого кольорів. Ці ж барви переходять і в прапори міст.

Прапорни(тств/цтв)о в Україні зазнає особливого розквіту з вин(є/и)кненням Запорі(жськ/зьк)ої (с/С)ічі. Кожен полк, сотня мають свій стяг. Окреме знаме(нн/н)о призначається для морських походів козаків. Особливо п(о/у)пулярний на (с/С)ічі малиновий стяг із зображенням архангела Михаїла — небесного покровителя запорі(жськ/зьк)кої дружини. А поряд із малиновим є жовті, зелені, сині з найрізно(...)манітнішими зображеннями на них — сонця, місяця, зірок, звірів.

Часто майорів на (С/с)ічі синьо(...)жовтий прапор. Уважно подивіться кольорову репродукцію знаменитої картини Іллі Рєпіна «Запорожці пишуть листа турецькому султанові». З(...)поміж інших знамен ви побачите на ній і синьо-жовте. Поєднання саме цих барв

було й на гербах тодішніх міст України. Такі ж кольори найчастіше були й у заporи(жськ/зьк)ому одязі. Гурт козаків у св(...)ятковому вбра(н/нн)і ставав справді яскравим і барвистим видовищем.

Зі зруйнуванням (с/С)ічі й зникненням (Г/г)етьманщини переживає занепад українське прапорни(тств/цтв)о. Зникає і синьо(...)жовте знамено. Відроджується воно аж у березні 1918 року, коли на засіданні (ц/Ц)ентральної (р/Р)ади в Києві ухвалено (З/з)акон про державний прапор (у/У)країнської (н/Н)ародної (р/Р)еспубліки. Спершу прапор жовто(...)блакитний. Ці кольори символізували чисте небо (синій) і житн(є/е) поле (жовтий), тобто мир. Після проголошення України (Р/р)адянською ті знамена були заборонені. Вони мали місце л(и/е)ше в еміграції. І тільки тоді, коли Україна стала незалежною державою, повернувся синьо(...)жовтий стяг до нас і гордо замайорів на українській землі.

(За М. Федотівим)

Тест 11

1 Укажіть речення, що потребує редагування.

А Я рахую, що ми діяли згідно законів України.

Б Недосвідчені фахівці, скажемо щиро, в потенційних працедавців – не у великій пошані.

В Окремі статті Проекту суперечать положенням чинного законодавства.

2 Державна мова в Україні – це

А Мова, якою послуговується одна з національних меншин.

Б Закріплена традицією або законодавством мова, вживання якої обов'язкове в органах державного управління та діловодства, громадських органах та організаціях, на підприємствах, у закладах освіти, науки, культури, у сферах зв'язку та інформатики.

В Мова, поширена у межах певного регіону.

3 Укажіть правильний варіант оформлення до адресата.

А Вельмишановна Марія Іванівна!

Б Вельмишановна Маріє Іванівно!

В Вельмишановна Марія Іванівно!

4 Виберіть у дужках правильний варіант уживання слова (слів) у реченні: «Офіційний документ, що підтверджує якийсь факт або містить короткі відомості про когось – це (№ 1 – особове; № 2 - особисте) посвідчення».

А № 1

Б № 2

В Можна вибрати обидва варіанти.

5 Укажіть правильний мовний зворот.

А Справка про склад сім'ї

Б У самий найближчий час

В Відповідно до наказу

6 Укажіть ненормативний мовний зворот.

- А Діяти на підставі
- Б Який проживає по адресу
- В Притягнути до відповідальності

7 Довідкове зібрання слів, а також інших мовних одиниць з інформацією про їхнє значення, вживання, будову, походження називається:

- А Словник
- Б Підручник
- В Правопис

8 У котрому рядку вжито неправильний вислів.

- А Правова держава
- Б Офіційна особа
- В Моя власна думка

9 У котрому реченні немає помилки.

- А Звернутися до Петренко Василя Івановича
- Б Подякувати Юлії Антонівній
- В Потелефонувати Гончарук Галині Петрівні

10 У якому реченні немає лексичних росіянізмів.

- А Ми заключили договір про співробітництво.
- Б Між нами зав'язалася переписка.
- В Препарат лікує будь-яку травму.

11 Виберіть рядок, у якому всі прийменники пишуться окремо.

- А З/метою, у/галузі, за/винятком
- Б У/зв'язку/з, в/наслідок, по/серед
- В За/для, в/продовж, що/до

12 Вкажіть, у якому рядку усі слова з часткою не пишуться разом.

- А Не/той, не/зчутися, не/жаль

Б Не/здужати, не/абияк, не/абихто

В Не/повага, не/виконаний план, не/залишилося

13 Укажіть рядок, у якому літеру с треба писати в усіх словах.

А Бе...коштовний, ...казати, ...керований

Б ...формувати, пере...кочити, ...фотографувати

В ...плетений, ...питати, ...чистити

14 Укажіть рядок у якому в словах відсутнє подвоєння приголосних.

А Від...зеркалювати, без... емел...я, об...ити

Б Огнен...ий, л...яний, юн...ат

В Чест...ю, молодіст...ю, нехворощ...ю

15 У котрому рядку всі слова написані правильно.

А Джінси, будь-щобудь, на ходу

Б Проїздний, п'єдестал, на мить

В Жовтогарячий, в ногу, священник

16 У котрому рядку всі слова написано неправильно.

А Блищий, пражський, п'ятдесят

Б Нетто, військовозобов'язаний, кар'єра

В Глухонімії, медвяний, різьбяр

17 У котрому рядку всі складні слова треба писати разом.

А Теле/екран, ультра/звук, сиво/головий

Б Західно/європейський, людино/день, темно/зелений

В Радіо/комітет, військово/морський, народно/пісенний

18 У котрому рядку всі слова треба писати через дефіс.

А Ультра/звук, військово/полонений, генерал/лейтенант

Б Міні/спідниця, гуси/лебеді, екс/чемпіон

В Високо/рентабельний, навчально/виховний, авіа/рейс

19 У котрому рядку у всіх словах на місці риски треба ставити апостроф.

- А Б/юро, гар/ячий, зор/я
- Б Пір/я, посв/ята, пор/ядок
- В В/язати, бур/ян, мін/юст

20 У котрому рядку у всіх словах на місці трьох крапок відбувається подвоєння.

- А Запоріж...я, священ...ик, еф...ект
- Б Ген...адій, тон...а, священ...ий
- В Полум'ян...ий, безсмерт...я, депрес...ія

21 У котрому рядку у всіх прислівники треба писати через дефіс.

- А День/за/днем, раз/у/раз, по/українському
- Б Кінець/кінцем, де/не/де, рано/вранці
- В Віч/на/віч, що/разу, до/вподоби

22 У котрому реченні допущена помилка у вживанні слів.

- А Він погано відноситься до своїх обов'язків
- Б Глядачі радо нас вітали
- В Люблю ходити вечірніми вулицями Тернополя

23 У котрому рядку правильно поєднано іменники з числівником.

- А Півтора кілограма, три з половиною тижні
- Б Три сьомих процентів, два стола
- В Вісім кілограм, сім грам

24. Виберіть правильний варіант звертання із словом пан або пані.

- А Пане Іване Михайловичу, пані Маріє Степанівно Шкляр
- Б Пані Ірино, пане професоре
- В Пане Михайловичу, пані Радюк Л.В.

25. Назвіть порядковий номер слова, після якого пропущено розділовий знак у реченні.

Спілкування це багатоплановий процес встановлення і розвитку контактів між людьми який породжується потребами спільної діяльності та включає в себе обмін

інформацією вироблення єдиної лінії взаємодії
сприйняття та розуміння іншої людини.

А 1, 7, 15, 19

Б 2, 6, 9, 13

В 4, 8, 12, 20

РОЗКРИЙТЕ ДУЖКИ В ТЕКСТІ. ВИБЕРІТЬ ОРФОГРАМУ ВІДПОВІДНО ДО НОРМ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Тризуб – національний символ українського народу

Під(...)час розкопок археологів на території України часто знаходять тризуб, який, на думку вчених, мав якесь важливе значе(н/нн)я для котрогось із давніх слов(...)янських племен. Це міг бути або його символ, або знак влади вождя племені. Згодом, у часи Володимира Св(...)ятославича (його ще називали Володимиром Великим), тризуб з(...)являється на монетах (р/Р)усі й стає князівським знаком, добре знаним і за її межами. Тризуб часто зображали на варязьких мечах (тих воїнів, які були на службі в київських князів), знайшли його і на гербі Анни Ярославни, доньки Ярослава Мудрого, королеви Франції. Цим знаком володарі руських земель (з/с)кріплювали договори з іншими країнами, він стояв на поясах княжих дружи(н/нн)иків.

Яке значе(н/нн)я вкладалося в тризуб? Єдиної відповіді на це запитання серед істориків не(...)має. Одні (в/вв)ажають, що він уособлював три стихії природи: повітр(...)я, воду й землю. Інші переконані: тризуб — це обожнення рибальського знар(...)я(д/дд)я (при цьому посилаються на те, що його знаходять і в інших країнах). Ще інші наполягають: це стилізоване зображе(н/нн)я сокола. Є й версія про те, що він — відтворення предмета, схожого на булаву — символ влади. Усіх таких тлумачень — кілька десятків. Отже, єдиної загально(...)прийнятої точки зору в поясне(н/нн)і тризуба не(...)має.

Але вчені сходяться в головному: він найбе(с/з)посереднішим чином пов(...)язаний із княж(е/о)ю особою і символізує її владу.

Період роздробле(н/нн)я (р/Р)усі на окремі самостійні князівства — період зникне(н/нн)я цього символу влади. Тільки де(...)не(...)де знаходять його на предметах удільних (Г/г)алицьких князів. На печатках Львова (С/с)ередніх віків бачимо три вежі, що, звичайно(...)ж, пов(...)язано з давнім символом тризуба й своїм зовнішнім виглядом дуже нагадує його.

Тризуб повертається на наші землі після проголошення (ц/Ц)ентральною (Р/р)адою (у/У)країнської (н/Н)ародної (р/Р)еспубліки. Було це в листопаді 1917 року. Символ князівської влади Київської Русі з(...)явився на печатках і ділових паперах молодій Українській державі — її законної спадкоємиці. Художник Василь Кричевський підготував проєкт герба з тризубом на ньому, який було затверджено в березні 1918 року. 22 січня 1919 року об(...)єдналися (у/У)країнська (н/Н)ародна (р/Р)еспубліка й (з/З)ахідноукраїнська (н/Н)ародна (р/Р)еспубліка. Герб УНР став загально(...)державним гербом.

Після проголоше(н/нн)я України (Р/р)адянською тризуб одразу ж зник із усіх сфер побутува(н/нн)я. Його — абсолютно безпідставно — називають націоналістичним символом. І тільки зрідка використовують його в організаціях та об(...)єднаннях української еміграції. З проголоше(н/нн)ям (Н/н)езалежності України тризуб став гербом Української держави.

(За М. Федотівим)

Тест 12

1. Укажіть стиль, до якого належить поданий текст.

*Боже великий, єдиний,
Нам Україну храни,
Волі і світу промінням
Ти її осіни.*

*Світлом науки і знання
Нас, дітей, просвіти,
В чистій любові до краю,
Ти нас, Боже, зрости (О. Кониський).*

- А конфесійний
- Б епістолярний
- В офіційно-діловий

2. Прочитайте текст. Які помилки є в тексті?

Мовлення це реалізація мови конкретними людьми в конкретних актах спілкування. Воно має індивідуальний характер і залежить від віку людини, її статі виховання, освіченості, становища в суспільстві, темпераменту, стану здоров'я тощо. Мова живе в мовлені. Через мовлення людина засвоює мову. Якщо мова не використовується у щоденному мовленні вона стає мертвою (Я. Радевич-Винницький).

- А синтаксичні, лексичні
- Б пунктуаційні, орфографічні
- В акцентуаційні, орфоепічні

3. Визначте, до якої групи за вживанням належать слова *рондель, путня, крумплі, возірок, хвартух, начиння*.

- А діалектизми
- Б історизми
- В неологізми

4. Знайдіть речення, у котрому неправильно вжито слово *неділя*

- А Була неділя, тихий час дозвілля (М. Рильський).

Б Вербна неділя – назва християнського свята (*За словником*).

В Одна неділя має сім днів (*З розмови*).

5. У котрому рядку подано слова, які становлять синонімічний ряд?

А мовчазливий, мовчазність, мовчазна, мовчанка, мовчати

Б мовчазний, говіркий, говірка, мовчун, мова

В мовчазний, небалакучий, неговіркий, маломовний, небагатослівний

6. Немає лексичної помилки в рядку

А участковий інспектор

Б доказувати думку

В правильне рішення

7. Правильно утворено словосполучення в рядку

А відповідно до постанови

Б дякувати нас

В розмовляти на англійській мові

8. Правильно утворено словосполучення в рядку

А відносно цього питання

Б передовий авангард

В завідувач відділу

9. До одного роду належать усі іменники в рядку

А важіль, синтез, Серет, Алжир

Б сузір'я, стаття, сутінь, собака

В шампунь, нежить, біль, показник

10. Знайдіть рядок синонімів до слова "дискусія"

А балаканина, розмова, базікання, багатослів'я, балачка

Б спір, суперечка, сперечання, обговорення, словесний бій

В заувага, докір, закид, дорікання, звинувачення

11. Літеру *е* (*є*) потрібно писати на місці пропуску в усіх словах рядка

А лікар..м, прохач..м, звалищ..м

Б матері..ю, віддач..ю, юрист..м

В чемпіон..м, вельмож..ю, поверхн..ю

12. Правильно утворено словосполучення із дісприкметниками в рядку

- А пишучий пристрій
- Б намальована картина
- В існуюче законодавство

13. У котрому рядку наведені словосполучення є фразеологізмами

- А кінець уроку, пекти картоплю, відчинені двері, чужа праця
- Б нерозбірливо говорити, засипати вугілля, брати воду, говорити правду
- В читати по очах, пекти раків, з відкритим серцем, западати в душу

14. Яке із поданих слів потрібно вжити замість крапок

Багато студентів пропустило заняття

- А з-за хвороби
- Б завдяки хворобі
- В через хворобу

15. У якому реченні допущено помилку у слововживанні?

- А Ми приймемо любі умови співпраці.
- Б Ці слова любі серцю.
- В Змагання відбудуться за будь-яких погодних умов.

16. У якому реченні допущено помилку при вживанні ступеня порівняння прикметника?

- А Прогулянка у лісі – мій найбільш улюблений відпочинок.
- Б Це порушення було більш серйознішим, чим попереднє.
- В Оголошення в газеті допоможе знайти майстра у самі короткі строки.

17. У якому реченні порушено норми творення ступенів порівняння прикметників?

- А Ця споруда гарніша всіх навколо.
- Б Я чекаю більш конкретнішої відповіді на своє питання.

В Юрко у цій команді самий активніший.

18. Правильно утверено всі форми ступенів порівняння прикметників у рядках

А найменш чистіший, самий складний, найліпшіший, найлісший

Б ліпший, найвагоміший, успішніший за всіх, якнайтепліший

В найбільш старанніший, пречудесніший, самий сильніший, більш рішучіший

19. У якому реченні числівники мають неправильну відмінкову форму?

А Більше семидесяти днів тривала експедиція.

Б На вісьми кітелях красувалися відзнаки.

В На стендах представлено більше ста експонатів.

20. У котрому рядку лексичне значення всіх слів містить емоційну оцінку?

А краков'як, полонез, чардаш, полька, гопак

Б особа, людина, індивідуум, представник, особистість

В дітлашня, комашня, голота, босота, нездара

21. У котрому рядку лексичне значення всіх слів містить емоційну оцінку?

А білястий, сріблястий, лютий, скажений, навіжений.

Б кремезний, розкішний, чарівний, державний, суспільний

В гривня, копійка, карбованець, злотий, крона

22. У якому реченні використано стилістично нейтральні форми прикметників?

А Екскурсійний пароплав наближався до причалу

Б Чом, Дунає, став ти мутен, Став ти мутен, каламутен?
(П.Куліш)

В Ой вийди, вийди, дівчинонько моя вірная! (Нар. пісня).

23. У котрому рядку слово *вірний* вжито в правильному значенні?

А вірний друг

Б вірне рішення

В копія вірна

24. Правильно поставлено розділові знаки в реченні

- А** Лінгвоцид (мововбивство) — це свідоме, цілеспрямоване нищення певної мови як головної ознаки етносу (В. Іванишин, Я. Радевич-Винницький).
- Б** Лінгвоцид (мововбивство) — це свідоме, цілеспрямоване нищення певної мови, як головної ознаки етносу (В. Іванишин, Я. Радевич-Винницький).
- В** Лінгвоцид (мововбивство) це свідоме, цілеспрямоване нищення певної мови, як головної ознаки етносу (В. Іванишин, Я. Радевич-Винницький).

25. Правильно поставлено розділові знаки в реченні

- А** Тому відстоюючи самобутність рідної мови — ми тим самим оберігаємо самобутність власної національної культури і духовності (В. Іванишин, Я. Радевич-Винницький).
- Б** Тому, відстоюючи самобутність рідної мови ми тим самим оберігаємо самобутність власної національної культури і духовності (В. Іванишин, Я. Радевич-Винницький).
- В** Тому, відстоюючи самобутність рідної мови, ми тим самим оберігаємо самобутність власної національної культури і духовності (В. Іванишин, Я. Радевич-Винницький).

РОЗКРИЙТЕ ДУЖКИ В ТЕКСТІ. ВИБЕРІТЬ ОРФОГРАМУ ВІДПОВІДНО ДО НОРМ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Чому трапляються помилки?

Помилки допускаються у будь(...)якій організації: можлива не(...)правильна оцінка ринкової ситуації; новий продукт може виявитися неп(и/е)рспективним тощо. Проте крах організації зумовлюють не окремі помилки. Криза виникає лише у випадку повторе(н/нн)я помилок і прийняття неправ(и/е)льних рішень.

Не(...)ефективний менеджмент — це не(...)здатність ухвалювати правильні рішення, що відповідають потребам ринку.

Наведемо основні причини кризи в організації:

- помилки у стратегічному плануванні й концептуальних підходах;
- д(е/и)летантський підхід до менеджменту;
- істотні розбіжності й конфлікти між окремими особами та групами;
- невміння правильно окреслювати мету перед працівниками та зацікавлювати їх;
- ві(т/д)сутність контролю.

Не(...)ефективний менеджмент є наслідком помилок і ухвалення не(...)правильних рішень конкретних людей — менеджерів або власників фірм, а не результатом фатального збігу обставин.

На менеджмент негативно впливають такі ситуації:

- коли фірми, які тривалий час працювали ефективно, продовжують діяти за старими р(и/е)цептами; якщо в діях керівни(тст/цт)ва ві(т/д)сутня гнучкість; коли воно не сприймає критики;
- фірми мають б(...)юрократичний апарат;
- у керівни(тст/цт)ві відбувається боро(дь/ть)ба за владу, існує не(...)прихована ворожість, здійснюється взаємне блокува(н/нн)я рішень, панує кумівство, кругова порука;
- влада зумовлена фактом власності за відсутності навичок управління; це часто трапляється в сімейних фірмах, якщо власники починають роботу, коли вони ще на(тт/дт)о молоді чи не мають потрібних знань з управління, реалізують свої задуми в автор(е/и)тарному пор(...)ядку й безконтрольно;
- ві(д/т)сутні конц(и/е)птуальні підходи до управління, панує не(...)ефективний управлінський стиль, співробітники не(...)достатньо поінформовані, не(...)беруть участі в ухваленні рішень; на цьому тлі керівни(тст/цт)во в(...)язне у дрібницях; ві(т/д)сутні виразні цілеспрямування.

Для деяких фірм властиві одразу кілька з описаних недоліків, через що ві(д/т)сутня довіра між керівником і співробітниками, відбувається вплив кваліфікованих менеджерів і співробітників. Такі фірми не(...)рентабельні, їх переслідують невдачі, серед їхніх працівників переважають посередно(сьт/ст)і.

(За Р. Яремчуком)

Тест 13

1. Укажіть стиль, до якого належить поданий текст.

Монографія є систематизованим дослідженням взаємодії малярства та літератури в доробку Б. Лепкого, яке здійснено в контексті українсько-польських взаємин і культурного життя кінця XIX – першої половини XX ст. У роботі висвітлено маловідомі факти з біографії письменника, актуалізовано проблему трансформації мистецтв у його літературному доробку, проаналізовано живописні ремінісценції на сторінках поезії та прози, інтерпретовано словесну спадщину крізь призму категорій “творчий діалог”, “культурні поля”, “генетико-контактні зв’язки”, “типологічні відповідності” “неперервність мистецького процесу”, “перекодування знаково-символічних систем” та категорій образотворчого мистецтва.

(Н. Гавдида)

А художній

Б науковий

В офіційно-діловий

2. Прочитайте текст. Які помилки є в тексті?

*В усному мовлені, особливо нині часто вживають форму **вибачаюсь**. На думку професора І. Огієнка **вибачаюсь** це дослівний переклад російського **извиняюсь**. Цієїж думки дотримуються й інші вчені, стверджуючи що слово **вибачаюсь** має у своєму складі колишній займенник **ся**, що походить від **себе** (О. Авраменко).*

А синтаксичні, лексичні

Б пунктуаційні, орфографічні

В акцентуаційні, орфоепічні

3. Визначте, до якої групи за вживанням належать слова **склеп (тобто магазин), бутель, теле, лігінь, файний, гуня**.

А діалектизми

Б історизми

В неологізми

- 4. Які з наведених слів становлять синонімічний ряд із прикметником «сміливий»?**
А сміливість, відвага, хоробрість, відчай, страх
Б страхополох, нерішучий, боягуз, страшко, лякливий
В відважний, хоробрий, безстрашний, мужній, відчайдушний
- 5. До слів котрого рядка не можна підібрати синоніми?**
А коза, клен, підмет, метр, Вінниця
Б милий, іти, достиглий, гора, багатий
В дотепний, поле, крик, їжа, думати
- 6. Немає лексичної помилки в рядку**
А закрито на перерив
Б розгорнути книгу
В заказати пальто
- 7. Правильно утворено словосполучення в рядку**
А підручник по вищій математиці
Б вулиця Івана Франка
В лінія по розливу води «Нафтуся»
- 8. Правильно утворено словосполучення в рядку**
А самий передовий
Б руйнуюча енергія
В уточнювальні запитання
- 9. У якому реченні не допущено помилку у слововживанні?**
А Працівники таможні постійно стежать за законодавством.
Б В очі кидався зовнішній вигляд молодих дівчат.
В Гроші прошу перераховувати на мій особовий рахунок.
- 10. У якому рядку дієслова передають рішучий наказ?**
А Чи не змогли б ви відчинити вікна?
Б Повідчиняти вікна!
В У залі не курять.
- 11. Правильно утворено словосполучення із дієприкметниками в рядку**
А слідуюча зупинка

- Б пояснювальна записка
В страйкуючі працівники

12. Правильно утворено словосполучення із дісприкметниками в рядку

- А знаючий міру, виконуючий обов'язки
Б написаний план, виконані обов'язки
В діючий президент наступаючий рік, плаваючий графік

13. Правильно утворено словосполучення із дісприкметниками в рядку

- А виконуючий обов'язки
Б виконаний план
В діючий президент

14. У котрому рядку в усіх словах на місці крапок треба писати «и»

- А пр...вид, кош...чок, пр...буток, тр...мати, л...мон
Б пр...краси, мороз...во пр...дковічний, кр...шити, стол...к
В к...шеня, лис...чка, пр...землитись, Пр...балтика, вир...нати

15. У котрому рядку в усіх словах на місці крапок треба писати «е»

- А п...рвинний, криш...чка, ест...тика, стеж...чка, пряд...во
Б пр...дивний с...литися, ліж...чко, малес...нький, п...рина
В пер...бивати, в...рбичка, пр...вид, пер...хрестя, пер...шити

16. У котрому рядку в усіх словах на місці крапок треба писати м'який знак?

- А скріз..., людс...кість, тін..., корін...чик, Тетян...ці
Б волинс...кий, молот...ба, нян...чити, барил...це, брен...кати
В бул...йон, сім...десять, дівчин...ці, кол...є, т...ма

17. У котрому рядку наведені словосполучення є фразеологізмами

- А голосно співати, вирішувати проблеми, відчиняти двері

- Б** дивитися в сто очей, мозолити очі, пускати бісики
В розгортати книгу, оплачувати послуги, бути ввічливим

18. У якому реченні допущено помилку при вживанні ступеня порівняння прикметника?

- А** Квіти – самий приємний подарунок для жінок.
Б Мій сусід зловив сьогодні найбільш величезну рибу.
В Текст телефонограми має становити не більш 50-ти слів.

19. Правильно утворено всі форми ступенів порівняння прикметників у рядках

- А** найдешевший, найбільш важкий, скромніший.
Б найбільш важливіший, самий прибутковий, найсимпатичніший
В широченніший, найбільш невідкладний, простіший

20. Правильно утворено всі форми ступенів порівняння прикметників у рядках

- А** самий сучасний, самий легковажний, досвідченіший
Б найбільш успішний, улесливіший, коштовніший.
В ласкавіший, якнайдобріший, більш різноманітніший

21. У котрому рядку лексичне значення всіх слів містить емоційну оцінку?

- А** гидкий, огидний, бридкий, чарівний, чудовий
Б лежати, відпочивати, спочивати, дрімати, хропіти
В швендяти, дибати, сновигати, чалапати, чимчикувати.

22. У якому реченні використано стилістично нейтральні форми прикметників?

- А** У природі є великі поклади солі.
Б Ой зійди, зійди ти, зіронько вечірняя! (Нар. пісня).
В Господарство потрапило у скрутне фінансове становище.

23. У котрому рядку подано дієслова одного часу?

- А** покличе, співчуває, показує, відірвався, вірить
Б сперся, злетить, почервоніє, вкоротить, скористається
В сперся, злетить, почервоніє, вкоротить, скористається

24. Правильно поставлено розділові знаки в реченні

- А** Пісня “Чуєш, брате мій” (“Журавлі”) вважалась народною і лунала навіть тоді коли ім’я Богдана Лепкого її автора було під заборonoю, а українці свою історію сприймали крізь призму героїчної епопеї про гетьмана Івана Мазепу (Н. Гавдида).
- Б** Пісня “Чуєш, брате мій” (“Журавлі”) вважалась народною і лунала навіть тоді, коли ім’я Богдана Лепкого – її автора – було під заборonoю, а українці свою історію сприймали крізь призму героїчної епопеї про гетьмана Івана Мазепу (Н. Гавдида).
- В** Пісня “Чуєш, брате мій” (“Журавлі”) вважалась народною і лунала навіть тоді коли ім’я Богдана Лепкого – її автора – було під заборonoю а українці свою історію сприймали крізь призму героїчної епопеї про гетьмана Івана Мазепу (Н. Гавдида).

25. Правильно поставлено розділові знаки в реченні

- А** Людині властиво вірити, сподіватись і прагнути кращого, тому вона й придумала Казку – загадковий світ, у якому панує гармонія і Добро, що завжди перемагає Зло. (Н. Гавдида).
- Б** Людині властиво вірити, сподіватись і прагнути кращого тому вона й придумала Казку – загадковий світ, у якому панує гармонія і Добро що завжди перемагає Зло. (Н. Гавдида).
- В** Людині властиво вірити, сподіватись і прагнути кращого, тому вона й придумала Казку загадковий світ – у якому панує гармонія і Добро що завжди перемагає Зло. (Н. Гавдида).

РОЗКРИЙТЕ ДУЖКИ В ТЕКСТІ. ВИБЕРІТЬ ОРФОГРАМУ ВІДПОВІДНО ДО НОРМ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Українська мова

Завдяки (р/Р)еволюції (г/Г)ідності та через а(г/г)ресію Росії більшість нашого суспільства стал(о/а) дійсно патріотичною... Одначе, дивує, що російська мова домінує в багатьох ЗМІ, програ(мм/м)ах на телебаче(н/нн)і, (г/г)азетах, тижневиках і особливо в журналах класу «люкс», друкованих на дуже доброму папері з чудовими світлинами.

...Спостерігаю, що чимало українців, куди(...)б вони не(...)приходили, кого(...)б вони не(...)зустрічали, про що(...)б вони не говорили, починають російською. Річ ясна, що і люди, до яких вони звертаються, реагують у відповідь тією(...)ж мовою. Після поверне(н/нн)я в Україну 1988 року я побував у всіх її куточках, але розмовляв л(и/е)ше українською мовою. У Ялті деякі радо відповідали українською, а інші — з перепрошенням російською.

У Донецьку, куди я поїхав робити през(и/е)нтацію книги «До ефективних суспільств. Дороговкази в майбутнє», була серія пр(и/е)ємних несподіванок. Я жив у готелі «Донбас-Палац», що належить Ахметову. Троє дівчат у приймальні(і/ій) привітали мене російською мовою, а я сказав, що спілкуюся українською, то(...)ж вони відразу з посмішкою перейшли на чудову українську мову. Те саме повторилося і з офіціантами. Що більш(...)цікаво — перед поїздкою до Донецька на пр(и/е)зентацію своєї книги в Університеті (Д/д)ержавного (У/у)правління мене попередили, що потрібно зробити переклад «Дороговказів» і російською мовою (книга була (о/у)публікована на 8 мовах включно з корейською та япо(ньс/ньс)кою)... Прихо(ж/дж)у до ректора, він тепло вітає мене українською мовою... Я зробив коротку пр(и/е)зентацію, і в д(и/е)скусії всі студенти ставили запитання чи робили зауваження тільки українською.

Повертаюся до питання: «Чому україно(...)мовні громадяни починають говорити російською?» Чи це підсвідома ме(нь/н)шовартість, чи це ще залишки в нас малоросів з часів

(р/Р)осійської (і/І)мперії? В інтерв(...)ю для газети «День» з Римою Зюбіною є така думка: «Чому поляки вистояли за тоталітарного р(и/е)жиму? Бо в них був важливий фактор, якого в нас не(...)має, — це мова». Нас, на(...)жаль, культурологічно не об(...)єднує мова. Як вилікувати цю нашу спільну хворобу?

Річ ясна — нам треба зберігати знання і російської мови, проти неї ніколи не було і не повинно бути упереджень, але кожен громадянин, який знає українську мову, а це переважна більші(сьть/сть) населення, особливо молоде покоління, повинен поч(и/е)нати розмову будь(...)де, будь(...)з(...)ким, байдуже про що українською. Тоді співрозмовники будуть відповідати українською і, як показує мій досві(т/д), робит(е/и)муть це радо, навіть із по(сьм/см)ішкою.

(Б. Гаврилишин)

Тест 14

1. Виберіть слово, прийнятне для позначення сімейного статусу особи чоловічої і жіночої статі у службових документах.

- А холостяк, нежонатий
- Б нежоната, холостячка
- В неодружений, одружена

2. Позначте рядок, у якому всі прислівники пишуть разом.

- А за/панібрата, без/сумніву
- Б що/денно, у/двох
- В На/радість, у/стократ

3. Позначте рядок, у якому всі прийменники пишемо через дефіс.

- А з/посеред, із/над
- Б під/час, за/для
- В з/серед, по/під

4. Позначте рядок, у якому всі слова іншомовного походження пишемо з м'яким знаком.

- А ал...янс, мал...ярія
- Б бул...йон, ма...йор
- В асфал...т, Н...ютон

5. Позначити рядок, у якому всі слова пишемо з апострофом.

- А перед...ювілейний, без...ядерний
- Б р...ясний, тьм...яний
- В св...ято, прем...єр

6. Позначте рядок, де всі варіанти наголосу є правильними.

- А одинадцять, ім'я
- Б листопад, почнемо
- В новий, нарізно

7. Позначте рядок, у якому всі іменники пишуться разом.

А екс/чемпіон, полу/мисок

Б блок/система, вербо/ліз

В вело/тур, бізнес/школа

8. У якому рядку допущено лексичний росіянізм?

А Я звертаюсь на рахунок посвідчення.

Б У неділю установа не працює.

В Працівники пішли на перерву.

9. Позначте рядок, у якому всі слова з не пишуться разом.

А не/вільник, не/досяжність

Б не/мовля, не/шкодить

В не/доплатити, не/сьогодні

10. Прикметник громадянський не поєднується за змістом зі словом...

А позиція

Б транспорт

В права

11. У котрому рядку всі словосполучення правильні?

А по великому рахунку, надходять пропозиції

Б перевиборча компанія, довідна записка

В плинність кадрів, присутність обов'язкова

12. У котрому рядку подано нормативні фразеологічні сполучення.

А все по барабану, вішати лапшу

Б про людське око, справа честі

В візьми себе в руки, бути правим

13. Укажіть рядок, у якому правильно наведено форму вищого ступеня порівняння прикметника.

А сама улюблена справа

Б кращі кадри фірми

В дні стали коротшими

14. Виберіть правильний варіант оформлення протоколу.

А повістка дня

Б повістка денна

В порядок денний

15. У якому реченні порушено норми української мови?

А На даний час він тимчасово не працює.

Б Працівник написав заяву на звільнення за власним бажанням.

В Думки усіх присутніх на засіданні збіглися.

16. Позначте рядок, у якому всі слова пишемо з літерою г.

А (Г, г)рунт, (г, г)анок.

Б (Г, г)олова, (г, г)ерб.

В (Г, г)азда, (г, г)аз.

17. Укажіть рядок, у якому всі слова написано згідно з правилами чинного правопису.

А реквізит, номерація

Б по-батькові, комюніке

В організаційно-розпорядчий, стандартизація

18. Назвіть порядковий номер слова, після якого пропущено розділовий знак у реченні.

Державницька діяльність це рішучість і відвага це громадянська мужність відважність тверезий розрахунок але найбільше кропітка щоденна робота з людьми з народом (Раїса Іванченко).

А 5, 7, 11, 12

Б 1, 3, 5, 8, 13

В 2, 4, 6, 9, 10, 14

19. Виберіть рядок із правильними назвами документів.

А довідка, пояснююча записка

Б справка, доручення

В довідка, пояснювальна записка

20. Котре з поданих слів поєднується за змістом із словом «відношення»?

- А** математичні
- Б** міждержавні
- В** між людьми

21. У котрому реченні правильно вжито числівник для позначення часу?

- А** Зустріч призначено на десять годин.
- Б** Об одинадцятій годині розпочинаємо нараду.
- В** Прийдемо десять хвилин восьмої.

22. Позначте рядок, у котрому всі числівники записано правильно.

- А** шестидесятники, п'ятьдесят
- Б** шестистам, сімдесятьма
- В** двох сот тисячний, дві тисячі одинадцятий

23. У котрому реченні допущена помилка у вживанні слів?

- А** Ми прийшли до слідуючих висновків.
- Б** Прошу оголосити результати опитування.
- В** Наша організація виконала замовлення.

24. Виберіть правильний варіант уживання словосполучення.

- А** Відпустка по догляду за дитиною.
- Б** Відпустка для догляду за дитиною.
- В** Відпустка з догляду дитини.

25. Поставити у реченні пропущені розділові знаки.

Можете забрати мої заводи спалити мої будівлі але поверніть мені моїх людей і я знову відновлю свій бізнес (Генрі Форд).

А Кома перед словом «спалити», кома перед «але», кома перед «і».

Б Кома перед словом «спалити», кома перед «але», тире перед «і».

В Кома перед словом «забрати», кома перед «але», тире після «і».

РОЗКРИЙТЕ ДУЖКИ В ТЕКСТІ. ВИБЕРІТЬ ОРФОГРАМУ ВІДПОВІДНО ДО НОРМ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Українець, який відмовився буди бідним

Петро Яцик — відомий канадський бізнесмен і мец(и/е)нат українського походже(н/нн)я. Він прикладом свого життя засві(т/д)чив невичерпні можливості людського духу.

У 1949 році два(ц/дц)ятив(і/о)сьми(...)річний Петро пр(е/и)летів до Канади й, стоячи в аеропорту Монреаля із сімома доларами в к(е/и)шені, присягнув: «Я буду міл(і/ьй)онером і будуватиму свою Україну тут!» Важко перелічити, де й ким він працював. Нарешті заснував своє підприємство з будівни(тс/ц)тва. З часом став найбагатшою людиною Канади та найбільшим українським мец(е/и)натом.

Його запитували: «Як можна розбагатіти? Що потрібно для того, щоб стати бізнесменом?» Від нього очікували універсальних рецептів. А він у відповідь рекомендував: «Пограбуйте банк й відразу матим(и/е)те гроші. Нічого йти в бізнесмени, якщо маєте в душі тільки мрію про бага(цт/тст)во. Потрібні ще совість, знання і пор(...)ядність». Тож, тяжка і наполеглива праця давала йому можливість рухатися в(...)гору. Проте він ніколи не(...)забував свого походження.

Ще з кінця 50-х років Петро Яцик почав (з/с)пр(...)ямовувати значні кошти на реалізацію наукових та культурних проєктів української діаспори. Він став першим мец(и/е)натом багато(...)томної «Енциклопедії українознавства». Благодій(нн/н)ицька діяльність П. Яцика зробила його знаним і п(у/о)пулярним серед українців у (З/з)ахідному світі. Україну нарешті помітили, і її авторитет стрімко зріс. Яцик уперше виступив з пропозицією проведе(нн/н)я в Україні мовного конкурсу серед молоді. Цю ідею підтримала Ліга українських меценатів, що об(...)єднує представників бізнесу багатьох країн.

Бізнес, політика, історія, спосіб життя і особливості мислення — усе це Яцик узагальнює і зводить до знаменника української ментальності, пояснюючи нею багато того, що з нами відбувалося і відбувається сьогодні. Він говорить про нас, українців, без жодного пі(ї/є)тету. Ніякого патріотичного засліплення. Ніяких ілюзій про ви(йн/н)ятковість нашої нації.

Український ідеалізм, який так часто сповідувала й наслідувала національна інтелігенція, значною мірою зумовив сумні моменти нашої духовної структури. А й справді. Моральний клімат в Україні творимо всі разом. Скільки разів ми продалися? Скільки разів дали хабар? Скільки разів покр(и/є)вили душею, скільки разів проявили (без/бес)характерність? У цьому розумінні Яцик завжди залишається для нас взірцем. Про його моральну непохитність ходять легенди. Він принципово був дуже чесним у бізнесі, з людьми, працею яких користувався.

Життя Петра Яцика — це яскравий приклад для всіх тих, хто вважає себе національною елітою. І в теперішній час, коли Україну обе(с/з)кровлює війна, коли олігархічна держава вел(є/и)чає фальшивих політиків, живий Яцик був би в(и/є)ликою допомогою в утвердженні справжніх ці(н/нн)остей, допоміг би протистояти хамокрації та облуді.

(за М. Слабошпицьким)

Тест 15

1. У котрому рядку тлумачення стосується поняття культури мовлення?
А ввічлива поведінка
Б володіння нормами літературної мови
В відповідна мовна політика в державі
2. Суржик — це
А унормована форма суспільного спілкування, зафіксована в усній та писемній практиці
Б зерно та мука низького сорту
В елементи двох (кількох) мов, об'єднані штучно, без додержання норм літературної мови
3. У котрому рядку правильно вказано функції офіційно-ділового стилю?
А регулювання ділових стосунків
Б заохочення
В впливу
4. У якому рядку звертання нормативне?
А Шановний Сергій Іванович!
Б Шановний Сергію Івановичу!
В Шановний Сергіє Івановичу!
5. У котрому рядку правильно вжито числівники на позначення години?
А зустрінемось в чотири
Б початок виступу призначено на сьому вечора
В котра година? П'ятнадцять
6. У котрому рядку слово *область* вжито в правильному значенні?
А біль в області серця
Б енциклопедія з області кібернетики
В творчий звіт готувала вся область

7. Значення *швидко, миттєво* має фразеологізм

А на всю губу

Б як сир у маслі

В семимильними кроками

8. У котрому рядку вжито правильні форми імен по батькові?

А Олексійович, Борисовна, Іллінішна

Б Олексійович, Борисівна, Іллівна

В Олексієвич, Борисівна, Іллінішна

9. У котрому рядку вжито правильну форму числівника?

А двохсот сорока трьома

Б ста двадцяти семи

В чотириста вісімдесят сімох

10. У котрому рядку всі іменники потрібно писати через дефіс?

А карт/бланш, Австро/Угорщина, козир/дівка

Б організаційно/методичний, залізо/бетон, пів/Тернополя

В електро/постачання, віце/консул, сільсько/господарський

11. У котрому рядку в усіх словах правильно виділено наголошені склади?

А вантажі́вка, за́питання, мере́жа

Б бю́рократія, катало́г, термо́метр

В рукопи́с, за́питання, полігра́фія

12. У котрому реченні правильно узгоджено аббревіатури з дієсловами в минулому часі?

А АТС розпочало роботу цього року

Б МВС надіслав розпорядження у місцеві відділення

В НРУ провів всеукраїнську акцію непокори

13. Котра із зазначених форм давального відмінка відповідає вимогам офіційно-ділового стилю?

А доручити Зотько Любові Сергіївні

Б доручити Зотько Любові Степанівні

В доручити Зотько Любові Сергієвні

14. У котрому рядку правильно вжито іменник вираз?

А математичний вираз

Б крилатий вираз

В дотепний вираз

15. У котрому реченні немає мовностилістичних помилок?

А Йдучи з робочого місця, виключи світло!

Б Він має статус юридичного лица

В Фірми уклали між собою договір

16. Яке із поданих слів потрібно вжити у реченні замість крапок?

Гостро... кадрова проблема

А постала

Б наступила

В настала

17. Яке із поданих слів потрібно вжити у реченні замість крапок?

Багато учнів пропустили заняття

А через хворобу

Б з-за хвороби

В завдяки хворобі

18. У котрому рядку немає мовностилістичних помилок?

А дотримуватися діючого закону, по його словам

Б вжити заходів, надіслати поштою

В називати по імені, домашній адрес

19. У котрому рядку правильно вжито прийменник?

А книга на англійській мові

Б працювати по плану

В стояти по одному

20. Укажіть порядкові номери слів, після яких пропущено розділові знаки в реченні:

Скажімо Сергій Параджанов вірменин за походженням захопив увесь світ фільмом «Тіні забутих предків» зібравши сотні нагород на численних міжнародних кінофестивалях.

А 1, 3, 6, 13

Б 3, 13

В 1, 3, 6, 10, 13

21 У котрому рядку правильно побудоване словосполучення?

А дякую вас

Б торкатися до питання

В високий ступінь

22. У котрому рядку правильно побудоване словосполучення?

А святкова розпродажа

Б послідовний запис

В стара рукопис

23. У котрому рядку всі словосполучення вжито без порушення лексико-семантичних норм?

А сорок чотири будинка

Б два рази

В півтора року

24. Якщо ви не знаєте як наголошувати слово *відомість*, то звернетеся до словника

А етимологічного

Б тлумачного

В орфоепічного

25. Поданий фрагмент тексту

У зв'язку із завершення строку дії трудового договору прошу дозволити мені брати участь в оголошеному конкурсі на заміщення вакантної посади асистента наукової лабораторії.

взято із

А закону

Б наказу

В заяви

РОЗКРИЙТЕ ДУЖКИ В ТЕКСТІ. ВИБЕРІТЬ ОРФОГРАМУ ВІДПОВІДНО ДО НОРМ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Гетьман Пилип Орлик і перша українська конституція

Державні нації дбають про те, щоб молоде покоління долучалося до власної історії. Сотні років від суспільства замовчувались або зникали невідь(...)куди свідчення про славетних українців. Одним із них є український (Г/г)етьман Пилип Орлик. Гетьман(...)вигнанець, гетьман(...)емігрант...

Орлик походив із поважного чесько(...)українського роду, здобув освіту в Києво(...)Могилянській академії. Його пор(...)ядність, праце(...)любність і глибоку любов до (в/В)ітчизни помітив гетьман Іван Мазепа й призначив генеральним писарем Козацької держави. Іван Мазепа втаємничив Орлика в усі секрети тодішньої української політики, і той став її бе(с/з)посереднім виконавцем.

Після смерті Мазепа Пилипа Орлика обрали гетьманом. Тоді ж було проголошено «Конституцію прав і свобод Запор(о/і)зького Війська». Цей документ став вищою точкою політичного мислення у XVIII (вісімнадцятому) столітті, бо фактично д(и/е)кларував в Україні незалежну республіку.

Це була одна з перших державних (К/к)онституцій у Європі! Заданими (в/В)ікіпедії, «першою у світі офіційною (К/к)онституцією вважається Конституція США, прийнята 1787 року (З незначними

поправками вона чи(н/нн)а і сьогодні)». У Європі ж «першою офіційною (К/к)онституцією» є саме Конституція Польщі 1791 року. Що вже казати про (А/а)зію, де такою вважають конституцію Ірану 1906 року? Ба більше, першу конституцію Росії ухвалили щойно в 1918 році!

Конституція Пилипа стала реальною моде(л/лл)ю вільної, незалежної держави, яка б (г/г)рунтувалася на природному праві її громадян на свободу й самовизначення. В Україні триста років тому було створено одну з перших у Європі (К/к)онституцій, а ми три століття потому не мали свободи! Шістнадцять ста(тт/т)ей (К/к)онституції передбачали: установлення національного суверенітету; визначення кордонів Української держави; забезпечення д(с/и)мократичних прав людини; визнання трьох гілок влади.

Цей документ проголосив права всіх верств населення України.

Визначальною рисою Орликової (К/к) (К/к)онституції є пункти, що обмежували гетьма(нь/н)ську владу на користь старшинської ради — своєрідного козацького парламенту. У відносинах із закордо(н/нн)ими державами, до яких звертався Орлик по допомогу в цій складній для України ситуації, він наголошував: «Ми не можемо дивитися байдуже на не(...)щастя, яким ві(дд/д)ана наша нація, на порушення її прав... Ми говоримо, що з допомогою (б/Б)ога козацька нація буде оновлена у своїх правах». Ці слова й нині вражають болем за український народ, за його історичну долю.

Після смерті Пилипа Орлика його справу гідно продовжував син Григор. Наща(т/д)ки гетьмана від шлюбу з графінею Оленою Дентевіль і досі живуть у Франції, дбайливо зберігаючи роди(н/нн)ий архів. Цікаво, що від назви маєтності Григора Орлика під Парижем походить назва знаменитого аеропорту «Орлі». Можливо, що нащадки гетьмана(...)емігранта живуть і в Україні.

(За І. Магрицькою)

Тест 16

1. У котрому рядку тлумачення стосується поняття культури мовлення?

А мова і мовлення

Б дотримання мовних норм

В стилістика мови і мовлення

2. Нижчий рівень володіння мовою характеризується...

А використанням жаргонізмів, діалектизмів, розмовно-зниженої лексики;

Б емоційністю, виразністю, комунікативною доцільністю мовлення;

В стилістичною нормою;

3. Словниковий склад мови – це

А орфографія

Б лексика

В етимологія

4. У якому рядку літера з у префіксах ужита правильно?

А сфотографувати, зтягнення, зпрокувати

Б сформуваи, спитати, незчислений

В розпитати, безчесність, спитати

5. У котрому рядку правильно наголошено слова?

А випадок, всередині, квартал

Б ознака, каталог, мережа

В виразний, кілометр, колесо

6. У котрому рядку всі слова пишуться з апострофом?

А св...ятковий, зв...язок, ур...ядовець

Б прем...єр-міністр, об...єднання, пор...ядок

В обов...язок, з...язувати, об...єкт

7. У котрому рядку всі слова пишуться БЕЗ апострофа?

А сер...йозний, з...економити, пор...ядок

Б перед...ювілейний, об...їзд, роз...єднати

В кар...єра, пред...явити, пред...явити

8. У котрому рядку всіх словах на місці крапок потрібно вписувати букви?

А шіс...надцять, аген...ство, гігант...ський

Б жаліс...ливий, особистіс...ний, радіс...ний

В облас...ний, тиж...невий, проїз...ний

9. У котрому рядку словосполучення правильне?

А зустрічаємося по суботам

Б любою ціною

В через брак досвіду

10. У котрому рядку словосполучення правильне?

А задавати питання

Б відмінити процедуру

В брати участь

11. У котрому рядку в усіх словах правильно виділено наголошені склади?

А вимога, заробіток, маркетинг

Б читання, завдання, сантиметр

В рукопис, запитання, поняття

12. У котрому рядку правильно названо час?

А десять хвилин четвертого

Б десять по третій

В десять на четвертий

13. Котра із зазначених форм давального відмінка відповідає вимогам офіційно-ділового стилю?

А дякую вас за інформацію

Б вибачаюся за запізнення

В вибачте за непорозуміння

14. У котрому рядку правильно наголошено всі слова?

А витрата, котрий, колія

Б причіп, порядковий, відвезти

В показник, позначка, човен

15. У котрому реченні немає мовностилістичних помилок?

- А Весь колектив учасував у цьому міроприємстві.
- Б Весь колектив брав участь у цьому заході.
- В Весь колектив брав участь у цьому міроприємстві.

16. У якому словосполученні слово *настоювати* вжите правильно?

- А настоювати напій 10 хвилин
- Б настоювати на лікуванні
- В настояти на прийнятті рішення

17. Яке із поданих висловлювань правильне?

- А по поважній причині
- Б із-за поважної причини
- В з поважної причини

18. У котрому рядку немає мовностилістичних помилок?

- А перевірка відбудеться згідно з планом
- Б роботу виконано згідно до плану
- В іти у відпустку згідно плану

19. У котрому рядку правильно вжито прийменник?

- А працювати по розпорядженню
- Б оплата по домовленості
- В рухатися по колу

20. Укажіть порядкові номери слів, після яких пропущено розділові знаки в реченні:

Якщо на співбесіді запитують чому ви вирішили змінити роботу в жодному разі не нарікайте на керівника чи товаришів по службі краще назвати якусь банальну причину наприклад затримки заробітної плати віддаленість від дому.

- А 4, 9, 20, 24, 25, 28
- Б 4, 20, 24, 25, 28
- В 4, 9, 16, 20, 24, 25, 28

- 21 У котрому рядку правильно побудоване словосполучення?**
А слідуючим чином
Б лишити права на вибір
В притягнути до відповідальності
- 22. У котрому рядку правильно вжито слово *здавати*?**
А здавати екзамен
Б здавати документи
В здавати на права
- 23. У котрому рядку всі словосполучення вжито без порушення лексико-семантичних норм?**
А три фахівця
Б півтора місяця
В півтора дні
- 24. Якщо ви не знаєте, як писати слово *високошвидкісний*, то звернетеся до словника**
А синонімів
Б орфографічного
В орфоепічного
- 25. У якому рядку правильно відредаговане речення:**
Поступила пропозиція внести до повістки дня питання про текучість кадрів.
А Надійшла пропозиція внести до порядку денного питання про текучість кадрів.
Б Поступила пропозиція внести до повістки денної питання про плинність кадрів.
В Надійшла пропозиція внести до порядку денного питання про плинність кадрів.

РОЗКРИЙТЕ ДУЖКИ В ТЕКСТІ. ВИБЕРІТЬ ОРФОГРАМУ ВІДПОВІДНО ДО НОРМ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Українська національна ідея

Здобуття незалежності 1991 року — епохальна подія в історії (У/у)країнського народу, яка відкрила сенс його існува(нн/н)я, дала йому змогу стати не просто державною, а й самодостатньою, творчою, європейською нацією з усіма прикметностями сучасного демократичного устрою.

Будівни(тст/цт)во держави обов(...)язково пер(и/е)ходитиме в творення повноцінної нації. Так було з усіма європейськими народами, які успішно визволялися з чужи(нн/н)ицького ярма. Так буде і в нас. Керована патріотичним, а не хохлацьким розумом, Українська держава розвивається насамперед як національна організація. Запровадже(н/нн)я української мови в усі галузі народного жи(т/тт)я, відродже(н/нн)я історичної правди про Україну — мабуть, найголовніші компоненти, що об(...)єднують (с/С)хід і (З/з)хід нашої держави, оживлюють етнографічну й духовну спорідненість її регіонів. Але, щоб Україна стала (Є/є)вропейською демократією, цього замало. Національна свобода лише тоді справжня, коли не тільки уособлює субстанцію народного духу, а й створює та підтримує соціальну рівновагу в суспільстві. Сучасна західно(...)європейська демократія довела, що криваві класові зіткне(н/нн)я назавжди відійшли в минуле, а рушієм суспільного розвитку стали наукові відкри(т/тт)я, новітні виробничі технології, поєднані з чи(н/нн)ими законами, серед яких найважливіший — право людини і нації на свободу. Бути вільною людиною і вільною нацією можна тільки в державі, де не(...)має загрози національній мові, духовності, традиції, культурі, а влада (г/г)арантує і розвиває соціальну справедливість. Зрозуміло, ідеалу тут досягнути не(...)можливо, але д(и/е)мократичне суспільство володіє ключ(о/е)м для уникання збройної революції — можливістю мирним шляхом змінювати владу.

Що(...)ж ми бач(и/е)мо в сучасній українській дійсності? Рус(и/е)фікація триває, розверзнута безодня між убогими та багатіями

поглиблюється. Справа ускладнюється тим, що в цьому ви(н/nn)а не тільки національно безлика олігархічна влада. Роздр(i/o)бненість опозиційних патріотичних сил, не(...)здатних (з/с)творити єдину партію, розробити єдину стратегію, висунути єдиного лідера, не(...)дає їм змоги реально впливати на державну політику.

Брак єдності між українськими передовими силами в час, коли наша держава уперше формувала свої управлі(н/нь)ські структури, був невс(и/е)пущою тривоگو. Ця тривога не(...)зникла, хоч деякий розумний поступ у взаєминах наших політиків є. Цією тривоگو перейнятий наш народ, який гірко пер(и/е)живав і пер(и/е)живає отаманське самолюбство й вождівський егоцентризм своїх провідників. Якщо опозиційні сили не(...)переможуть нинішню владну ном(и/е)нклатуру, що викор(и/е)стовує д(и/е)мократію й національні символи задля свого збагаче(н/nn)я, нехтуючи народом (як це робила к(о/у)муністична верхівка), будуючи для себе державний капіталізм, може настати банкр(о/у)тство патріотизму, тривалий занепад життя в Україні (ста(т/тт)я написана у 2003 році).

Українська національна ідея упродовж невольничих століть рятувала наш народ від загибелі. Вона була вірою в нашу державу, д(е/и)мократичну, (Є/є)вропейську майбутність. Сьогодні це — життєва мобілізаційна мот(о/у)вація для творчих вчинків уже звільненого народу в ім(...)я збереження й ненаста(н/nn)ого вдосконалення своєї держави. Це та гідність, яка обертає рабську психіку в свідомість вільної людини, а народові дає безсмер(тт/т)я.

(за Д. Павличком)

ДІЛОВА РОЗМОВА ЗА ВИЗНАЧЕНИМ СЦЕНАРІЄМ

(20 хвилин відводиться на ділову розмову за визначеним сценарієм, у тому числі 5 хвилин на підготовку)

Зразок побудови ділової розмови за визначеним сценарієм

Ділову розмову проводять у формі діалогу.

Під час діалогу відбувається обмін інформацією між двома учасниками розмови.

Учасники діалогу по чергово обмінюються репліками у форматі запитання/відповідь, ствердження/заперечення, ствердження/уточнення.

У процесі діалогу мовці мають продемонструвати:

- культуру ділового мовлення;
- вміння формувати судження та робити ґрунтовні висновки, логічно, послідовно і доказово їх викладати.

Тема ділової розмови:

«Особистісний вплив керівника на культуру спілкування та взаємодії в організації»

Питання для обговорення

1. Що розуміють під стилем поведінки керівника?
2. Яким чином рівень спілкування та взаємодії в організації, корпоративної культури загалом залежить від її керівників?
3. Як ви розумієте афоризм: «Ніщо не коштує так дешево і не цінується так дорого, як просте слово «дякую»?
4. Чому в японських фірмах керівник із персоналу є другою фігурою після керівника фірми?
5. Як краще спілкуватися керівникові з підлеглими під час вирішення питання щодо їх звільнення з роботи?

6. Назвіть мотиви критики. Розкажіть, як зазвичай критикують вас. Як критикуєте ви? Які мовні формули найкраще використовувати під час висловлення критичних зауважень?
7. Що таке конфліктна ситуація?
8. У чому полягають причини більшості конфліктів під час спілкування в організації?
9. Назвіть стилі поведінки учасників у конфліктній ситуації та стратегії вирішення конфліктів.
10. Як потрібно, на вашу думку, державному службовцю спілкуватися з колективом, щоби не втратити кваліфікованих працівників?
11. Як потрібно діяти керівникові, щоб згуртувати команду?
12. Що таке лідерство і за якими ознаками можна відрізнити керівника і лідера?
13. Що таке зворотний зв'язок і навіщо він потрібен керівнику?
14. Що таке комунікативна компетентність?

Тема ділової розмови:

«Спілкування в професійній діяльності»

Питання для обговорення

1. Що таке спілкування і чи можливе існування людства без спілкування?
2. Чи вміємо ми спілкуватися?
3. Чи може державний службовець виконувати свої професійні обов'язки без спілкування з іншими людьми? Наведіть приклади.
4. Скільки робочого часу витрачає державний службовець на спілкування?
5. Що таке ділове спілкування та які його особливості?
6. У чому полягає сутність спілкування як обміну інформацією?
7. Чи можемо спілкування вважати взаємодією?
8. Що таке сприймання іншої людини?

9. Що таке культура спілкування й у чому полягають її цінність і творчість?
10. Чи згодні ви з тим, що культура спілкування є інструментом професійної діяльності керівника?

Тема ділової розмови:

«Українська мова як державна»

Питання для обговорення

1. Відомий український науковець Іван Ющук зауважує, що «утверджувати державну мову можна двома способами: шляхом заборони вживання інших мов або шляхом виховання україномовної інтелігенції».
 - Який шлях кращий? Чи завжди це так?
 - Чому саме цей шлях, на вашу думку, найкращий?
2. Історія української мови як державної.
3. Перспективи розвитку української мови.
4. Українська мова на карті світу.
5. Українська мова: її стан і статус в Україні та за її межами.
6. Українська мова на сучасному етапі.
7. Мовна політика: суть, види, світовий досвід. Мовна політика в Україні у XX–XXI ст.
8. Лінгвоцид як різновид жорсткої мовної політики. Форми лінгвоциду. Проблеми лінгвоциду української мови.
9. Правовий статус української мови. Поняття «державна», «офіційна», «національна» мова.
10. Мовне законодавство європейських країн.
11. Закон про мови в Україні: концепція закону, втілення його в життя.
12. Державотворча роль мови.
13. Вплив міграційних процесів на мовну ситуацію в країні.
14. Українська мова — державна мова України. Правовий статус української мови.

15. Українська мова на сучасному етапі.

Тема ділової розмови:

«Яким, на вашу думку, має бути керівник?»

Питання для обговорення

1. Які якості роблять керівника ефективним?
2. Як ви вважаєте, якому стилю спілкування керівники мають надавати перевагу?
3. Як керівник може мотивувати своїх працівників?
4. Чи може керівник особистісні проблеми «виносити» в колектив. Чому?
5. Поведінка керівника під час співбесіди.

Тема ділової розмови: «Поняття етикету»

Питання для обговорення

1. Мовна культура ділових партнерів.
2. Поняття етикету і спілкувального етикету.
3. Різновиди етикету. Діловий етикет — основа професійного спілкування.
4. Мовленнєвий етикет і його різновиди (національно-культурний та протокольно-дипломатичний етикет).
5. Вітальний етикет.
6. Лексико-граматичні засоби відмови, зауваження, критики.
7. Призначення компліменту. Правила вживання компліментів.
8. Культура мови і принципи мовної поведінки державного службовця.
9. Основи економічної етики.
10. Основи комунікативної етики на виробництві.
11. Етикет спілкування в ІТ-фірмах.
12. Вимоги до сучасного керівника. Мовленнєва культура управління.

13. Етичні засади ведення бізнесу. Постулати бізнес-етики.
14. Адміністративна етика (правила поведінки, взаємини між керівником і підлеглим і навпаки).
15. Етикет телефонної розмови. Етичні питання використання мобільних телефонів.
16. Підготовка та проведення ділових зустрічей.
17. Особливості вибору ділових подарунків. Правила отримання подарунків.
18. Вимоги до ділового одягу.
19. Організація ділових прийомів (шведський стіл, коктейль, фуршет).
20. Моральні основи комунікації в колективі.

Тема ділової розмови:

«Понаднормова праця»

Питання для обговорення

Понаднормово працювати приємно тоді, коли такої роботи можна уникнути. Проте часто трапляються ситуації, коли працівники змушені завершувати справи після закінчення робочого дня.

1. Скільки часу має тривати робочий день людини?
2. Як ви ставитеся до понаднормової роботи?
3. Як, на вашу думку, краще заохотити працівників, які працюють понаднормово?
4. Яким чином можна зменшити необхідність використовувати понаднормову працю?
5. Що вам відомо про пенсійну реформу?

ПОВІДОМЛЕННЯ-ПРЕЗЕНТАЦІЯ

Презентація — спеціально організоване спілкування з аудиторією, мета якого переконати або спонукати її до певних дій.

Презентацію здійснюють через три канали:

- 1) вербальний — те, що я говорю;
- 2) вокальний — те, як я говорю;
- 3) невербальний — вираз очей, жести, рухи.

Вплив на аудиторію суттєво посилюється завдяки володінню вокальними і невербальними засобами.

Структурні компоненти презентації

Експозиція — це встановлення миттєвого контакту з аудиторією, створення атмосфери доброзичливості, утримування уваги та спонукання інтересу до теми презентації. Вона повинна бути короткою, захопливою, оригінальною.

Вступна частина презентації передбачає такі етапи:

- 1) привітання, вступні зауваження;
- 2) пояснення мети презентації;
- 3) пропозиція ставити запитання після або під час презентації.

Вступ повинен допомогти аудиторії знайти відповіді на запитання:

- Що я почую, побачу?
- У якій послідовності я це почую?
- Чому це мені буде цікаво?

Основна частина — це серцевина виступу, плануючи яку доцільно виокремити ключові положення, переходи-зв'язки. Будь-яке повідомлення для того, щоб бути засвоєним, повинно містити один, іноді два і зрідка три пункти (ключові тези). Це дає змогу логічно структурувати матеріал, аби він був зручним для сприймання. Завдання основної частини —

схарактеризувати ситуацію, подати можливі засоби для її покращання й обов'язково запропонувати власний варіант її реалізації (кульмінація презентації). При цьому варто спонукати аудиторію до прийняття рішень логічних дій, вказавши на переваги своєї пропозиції.

Способи завершення презентації: неочікуване завершення, резюме, жарт, оптимістичний або спонукальний заклик, заклик до дії, комплімент на прощання, висловлення вдячності.

Підготуйтеся до повідомлення-презентації на одну із запропонованих тем

1. Мова — душа нації.
2. Мовна культура людини — це дзеркало її духовної культури.
3. Юрій Шевчук, лектор української мови в Колумбійському університеті (Нью-Йорк, США) називає сучасний стан українського суспільства «мовною шизофренією». Що ви можете сказати з цього приводу? Які ваші аргументи?
4. Які мовні стилі вам відомі? Якими з них ви найчастіше послуговуєтесь у своїй професійній діяльності? Розкажіть про їх характерні особливості.
5. Типи ділових нарад та їх характеристика.
6. Основні правила службового мовного етикету під час ділових контактів.
7. Основні правила культури управління та характеристика невербальних засобів ділового мовлення.
8. Основні типи словників.
9. Роль словників у підвищенні мовної культури державного службовця.
10. Значення словників професійної лексики для державного службовця.
11. Культура мови і принципи мовної поведінки державного службовця.

12. Організаційна культура як шлях досягнення високого рівня професійної діяльності.
13. Мовна компетенція та інші особисті риси успішного керівника. Етичні норми поведінки керівника
14. Адміністративна етика (правила поведінки, взаємини між керівником та підлеглим).
15. Соціально-психологічні аспекти управлінської діяльності.
16. Етика ділового спілкування.
17. Різновиди стилю керівництва.
18. Умови формування сприятливого клімату в установах державної служби.
19. Ділова культура державного службовця.
20. Фактори ефективного управління.
21. Керівництво, влада, лідерство.
22. Оцінка результатів діяльності персоналу.
23. Конфлікт як інструмент розвитку.
24. Як має діяти державний службовець, щоби досягти кар'єрного росту?
25. Валерій Терещенко у праці «Наука керувати», узагальнюючи власний досвід удосконалення стилю керівництва організаціями, стверджує: «Будь завжди керівником, а не погоничем». Як ви розумієте ці слова? Наведіть позитивні та негативні приклади з власного досвіду, висловіть своє розуміння і бачення цієї проблеми.
26. Держава і розвиток інститутів громадянського суспільства.
27. Державне управління і державна служба: сучасні напрями розвитку.
28. Забезпечення ефективності державного управління: виклики і можливості.
29. Державне управління в умовах політичної реформи: шляхи формування дієвої системи стримування і протидії.
30. Сучасні реформи: світовий досвід і здійснення адміністративної реформи в Україні.

31. Модернізація державного управління і державної служби: проблеми і шляхи вирішення.
32. Інноваційні технології і механізми державного управління.
33. Шляхи забезпечення ефективності взаємодії органів влади з представниками інтелектуальної еліти і науки, бізнесу, громадськістю та політичними партіями.
34. Розвиток демократії і демократична освіта в Україні.
35. Надання державних послуг з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Професійне навчання і розвиток лідерства в системі державного управління.
36. Запровадження нових принципів державної служби і служби в органах місцевого самоврядування в умовах реформ і викликів суспільства.
37. Вплив сучасної суспільно-політичної і економічної ситуації України на імідж державного управління.
38. Перспективи економічного розвитку України в умовах глобалізаційних процесів.
39. Модернізація інфраструктури і базових секторів економіки України. Інноваційний розвиток.
40. Модернізація структури економіки і зростання національної конкурентоспроможності: проблеми, шляхи вирішення.
41. Актуальні проблеми гендерної рівності в Україні.
42. Регіональний розвиток і державна регіональна політика України: мета, цілі і завдання.
43. Запобігання і протидія проявам корупції в органах державної влади, органах місцевого самоврядування.
44. Державна політика: аналіз і здійснення в Україні.
45. Бізнес як елемент економічного розвитку малих міст.
46. Роль децентралізації в системі публічного менеджменту.
47. Розвиток партнерства між місцевою владою і недержавним сектором у сфері надання громадських послуг.

48. Керівництво і лідерство. Формування позитивного іміджу органів державної влади, органів місцевого самоврядування.
49. Сучасні PR-технології формування позитивного іміджу влади.
50. Проблеми якості управлінських послуг в Україні на сучасному етапі.
51. Проблема «професійного вигорання» керівника і підлеглих у системі державної служби, служби в органах місцевого самоврядування.
52. Розвиток організаційної лояльності і професійної мотивації персоналу в системі державної служби, служби в органах місцевого самоврядування.
53. Професійна культура державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування.

ЗАВДАННЯ

Прочитайте інтерв'ю. Які запитання ви б поставили студентам?

НАВЧАТИСЯ В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ПОЛІТЕХНІЦІ – ПЕРСПЕКТИВНО І ЦІКАВО!

Упродовж останніх десятиліть спостерігаємо позитивні зміни у сфері освіти в Україні. Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя – не виняток, він іде в ногу з часом і приймає виклики сьогодення. Так, обдаровані студенти, вибравши ТНТУ, мають можливість стажуватися в літніх мовних школах, брати участь у науково-практичних конференціях, проходити проектно-технологічну практику на міжнародних фірмах і підприємствах, понад те, завдяки грантовим програмам, програмам подвійних дипломів, кредитної мобільності та академічної мобільності «Erasmus+» перед ними відчиняються двері закордонних вищих навчальних закладів. Міжнародна діяльність ТНТУ передбачає співпрацю з:

- Університетом прикладних наук Шмалькальден (Німеччина);
- університетом «Люблінська політехніка», Університетом прикладних наук в Нисі, Університетом «Опольська Політехніка» (Польща);
- Університетом Валенсії (Іспанія);
- Технологічним університетом Кошице (Словаччина);
- Вищою школою промислової фізики та хімії університету міста Париж, Національним дослідницьким інститутом Франції в галузі інформатики та автоматики (Франція);
- Університетом Північного Іллінойсу (м. Декальб, США).

Розширення кордонів є великою перевагою для обох сторін. Передусім це вигідно студентам, які навчаючись за кордоном, розширюють світогляд, набувають практичних навичок, поглиблюють фахові знання, швидше та ефективніше адаптуються до професійного середовища, розкривають свій творчий потенціал, починають краще розуміти себе, вдосконалюють комунікативні навички і знання іноземних мов. Свій досвід, лідерські якості молоді люди привозять в Україну і крок за кроком долають стереотипи, втілюють найсміливіші ідеї, змінюють не світ, звісно, а підходи до навчання, діляться враженнями з однолітками і заохочують друзів ставати кращими.

Не будемо голосливними. Пропонуємо ознайомитися зі спогадами студентів факультету комп'ютерно-інформаційних систем і програмної інженерії про навчання за кордоном.

Кохан Василь із щирим захопленням згадує про Університет Валенсії.

Ще рік тому я б і не подумав, що матиму унікальну нагоду навчатися в одному з найпрестижніших університетів Іспанії. Тепер, після повернення додому, згадую цей семестр як один із найяскравіших.

Що запам'яталося найбільше?

Одразу ж після нашого приїзду офіс із міжнародного співробітництва Університету Валенсії організував зустріч для студентів. Тут ми познайомилися з представниками університету, поспілкувалися один з одним, обговорили питання, які цікавили кожного. Справді, навчальна програма

«Erasmus+» відкриває неабиякі перспективи. Так, упродовж перших трьох тижнів усі студенти мали можливість змінити навчальні предмети, які обрали заздалегідь. Мене дуже здивувала відсутність обмежень щодо вибору навчальних дисциплін. Ще будучи вдома, я вирішив заглиблюватися лише в те, що стосується мого фаху, але коли зрозумів, що в закордонному навчальному закладі до свободи вибору ставляться з повагою, охоче переорієнтувався на інші предмети, які видалися цікавішими. Зокрема «Aplicaciones para dispositivos móviles» («Додатки для мобільних пристроїв»), «Sistemas de sonido y tecnología musical» («Звукові системи та музичні технології»), «Bases de Datos» («Бази даних»), «Autómatas, Lenguajes Formales y Aplicaciones» («Автомати, формальні мови та програми»), Desarrollo de Aplicaciones Web» («Розробка вебдодатків»), «Programación Hipermedia» («Вебпрограмування»).

Чим відрізняється навчання в Університеті Валенсії від навчання в ТНТУ?

Комунікація в Університеті Валенсії заслуговує на особливу увагу, хоча багато чим нагадує підхід до викладання в нашому ЗВО. Я вибрав групу для лабораторних робіт. Більшість пар для II і III курсів проводились у другій половині дня. Розклад занять і аудиторій кожен міг побачити на сайті університету (як у нас), в описі навчальної дисципліни або в мобільному додатку. Щотижня ми мали по дві пари з кожного предмета, лекцію і лабораторну, або дві лекції, залежно від тижнів. Час від часу, після закінчення теми чи розділу, викладачі проводили тестування, результати якого впливали на кінцевий бал. Я підходив до кожного викладача або писав на електронну скриньку листа і запитував, чи можна скласти іспит

англійською мовою, бо не володів вільно іспанською. Було й таке: під час навчання більшість педагогів виходили на страйки, тому деякі лабораторні заняття не проводили місяцями. Проте перевага полягала в тому, що всі лекції та завдання були доступні на сайті цілодобово.

Якою мовою відбувалося навчання в Іспанії?

Здебільшого всі матеріали подано іспанською мовою. На початках це створювало чимало проблем, але саме такі труднощі спонукали мене вивчити ще одну іноземну мову! Під час підготовки до тестів і екзаменів доводилося вивчати цілі теми без жодних пояснень викладачів. Так-от, іспанською мовою опанував «Бази даних», «Автомати, формальні мови та програми», «Розробка вебдодатків», «Вебпрограмування». Також протягом семестру проводилися різні тренінги та інші заходи, відкриті для всіх охочих.

Який підсумок викристалізувався під час навчання за кордоном?

Після успішного складання екзаменів можу голосно заявити, що вдячний своєму Тернопільському національному технічному університету, факультету ФІС, кафедрі комп'ютерної інженерії та відділу міжнародного співробітництва за можливість навчатися за кордоном. Важливо також розуміти, що ТНТУ йде в ногу з часом і аж ніяк не відстає від закордонних ЗВО, правда, нам трохи не вистачає сучасної матеріально-технічної бази.

Не менш яскравими є враження від програми «Erasmus+» Кишкевича Олега. Після такої розповіді

багатьом захочеться навчатися в м. Кошице, що в Словаччині!

Я успішно вивчаю програмну інженерію в ТНТУ. За допомогою програми «Erasmus+» переді мною та моїм одногрупником Заярним Миколою відчинилися двері одного з найкрасивіших і найпотужніших університетів Європи. Ми мали дуже великі очікування від цієї програми.

Чим здивувало перебування в Словаччині?

Невпізнаваним було все! Саме тому неабияку цікавість викликало чимало факторів: чужа країна, незнайомі люди, інша культура, розвинута інфраструктура, університет з його європейськими стандартами та системою навчання. Дістатись у Кошице не створювало труднощів, бо місто розташоване недалеко від кордону України. Тож наша подорож розпочалась із Ужгорода.

Першим пунктом призначення був гуртожиток, який нас приємно здивував. Сказати, що словацькі гуртожитки в рази кращі від наших – нічого не сказати, вони нас вразили просторими кімнатами з усіма зручностями, спортзалом, великим ігровим майданчиком, стоянкою для велосипедів всередині будинку. Одразу ж після приїзду ми витратили трохи часу на оформлення документів, крім того, крок за кроком відкривали для себе нове місто. Це все вдавалося успішно поєднувати з навчанням. Перші заняття викликали бажання якнайбільше вчитися.

До університету ви йшли пішки чи діставалися громадським транспортом?

Наш гуртожиток був розташований далеко від університету. Щодня нам доводилося долати великі відстані, але

переїзди в транспорті не створювали ніяких клопотів, а викликали приємний подив. Громадський транспорт у цьому величеському місті заслуговує на особливу похвалу! Автобуси, тролейбуси в Кошице у порівнянні з тими, до яких я звик, – небо і земля. Пояснюю чому: транспорт рухається строго за графіком, приїжджає на зупинку з точністю до хвилини, тролейбуси нові та чисті.

Хочу, щоби в нашому університеті була ТАКА бібліотека та відпочинкові зони!

Університет має багато корпусів, які є на одній території. Обладнання в навчальних приміщеннях нове і робоче. Воно й не дивно, Європейський Союз не шкодує грошей на фінансування освітніх закладів. Особливе враження справляє університетська бібліотека. Це окрема чотириповерхова будівля, де перший поверх – місце для виставок, кафе, та шафок для особистих речей. На другому поверсі – зона для читання. Місце для відпочинку – це щось неймовірне: тут на підлозі лежить багато матраців і подушок. Приходиш, сідаєш або лягаєш і впродовж перерви (15-30 хвилин) маєш чудову можливість розслабитися між парами. Третій і четвертий поверхи розраховані на людей, які працюють за ноутбуками. Часто ми проводили в бібліотеці більшу частину нашого дня, бувало, що й засиджувалися до її закриття.

Під час навчання труднощів на мовному ґрунті не виникало. Програми навчання в університеті м. Кошице не особливо відрізняються від наших.

Заняття вирізнялися цікавим підходом. Навчання проходило англійською мовою, проте це не створювало додаткових бар'єрів – для нас усі теми були зрозумілими та

нескладними. Особливо приємно згадувати моменти, коли доводилося просити у викладача пояснити ще раз те чи інше питання. Педагоги без проблем повторювали декілька разів незрозумілі для нас аспекти, тлумачили в деталях все, що нас цікавило. Зауважу таке: особливої різниці між програмами навчання нема, усі теми й трактування схожі. Упродовж семестру не потрібно було здавати жодних лабораторних чи тестів – це фактор, який полегшив навчальний процес. Усі результати ми дізнавалися від викладачів у останні дні навчання. Це був підсумковий етап і найгарячіший період, який передбачав виконання всіх необхідних завдань та проходження передекзаменаційного тесту. На іспиті кожен студент отримав свої бали за проходження курсу.

Кличе додому дорога!

Проте в Кошице ми не лише вчилися, а мали багато часу для подорожей, спілкування з іноземними студентами та участі в різних подіях. Час летів швидко. Нам було сумно прощатися з містом, дуже хотілося залишитися хоча би на кілька днів, але нас кликали стіни рідного дому. Так, Словаччина залишила найяскравіші спогади у моєму житті.

Не бійтеся виходити із зони комфорту!

З радістю згадую час, який провів за кордоном. Щасливий, що взяв участь у програмі «Erasmus+». Ця програма виправдала всі мої очікування, понад те, вона їх перевершила. Я мав можливість пожити в іншій країні, познайомитися з цікавими людьми, навчатися в європейському університеті та порівняти його зі своєю альма-матер. Тепер я всім своїм друзям рекомендую взяти участь у цій програмі. Перекоаний, що вони не пошкодують, якщо не побоятися вийти із зони комфорту.

Якби мені знову випала така нагода, то з великим задоволенням скористався б нею.

Яскраві враження від навчання за кордоном спонукають до висновку: Тернопільський національний технічний університет відкриває для студентів та їхніх наставників неабиякі перспективи. Констатуємо: від 2014 до 2019 року більш ніж 40 студентів взяли участь у різних програмах:

- програма академічної мобільності, яку підтримує Вища школа промислової фізики та хімії в Парижі;
- програма подвійних дипломів, яка реалізовується між ТНТУ та «Люблінською Політехнікою» (Польща), Університетом прикладних наук Шмалькальдену;
- програма «Erasmus+» узгоджена між тернопільською політехнікою та ЗВО Європи: Університетом «Опольська політехніка» (Польща), Університетом Валенсії (Іспанія), Університетом прикладних наук Шмалькальдену (Німеччина), Технологічним університетом Кошице (Словаччина), Університетом прикладних наук в Нисі (Польща), Університетом «Люблінська Політехніка» (Польща).

За цією ж програмою, яка, до речі, визнана ЄС однією з найкращих, проходили стажування наші викладачі: доц. Муль Олена Владленівна, доктор наук Ясній Олег Петрович, доц. Боднарчук Ігор Орестович, доц. Загородна Наталія Володимирівна, д. т. н., проф. Карпінський Микола Петрович, ст. викл. Стадник Марія Андріївна та ін.

Маємо надію, що заклади вищої освіти Іспанії, Польщі, Словаччини, Німеччини, Франції і надалі допомагатимуть виявляти та розвивати таланти студентів, надихати на нові

наукові та методичні розробки викладачів. Така співпраця є взаємовигідною, бо час і гроші, вкладені в освіту, в уми молодих людей ніколи не пропадуть. Перебуваючи в середовищі цікавих однолітків, студенти неодмінно відкриють нові горизонти в обраній галузі, покращать свою англійську мову та предметні навички, набудуть нового досвіду, який допоможе їм рухатися далі. Особистісне зростання, знайомство з різними культурами та діалог з молоддю зі всього світу є вкрай важливим, а програми обміну допомагають кожному учаснику вибрати свою життєву дорогу. Маємо стійке переконання, що вищеперелічені програми дадуть можливість втілити корисні зміни в нашому університеті. Він стане ще кращим, його обиратимуть як один із найпрестижніших закладів для навчання та роботи.

СЛОВНИК

1. Культура мовлення

Ненормативні словосполучення	Нормативні словосполучення
Абонентський ящик аварійне становище автозаправочна станція	абонентська скринька аварійний стан автозаправна станція
Багаточисельні відвідувачі бити в набат біблейська істина біжучий рядок більша половина бувші учні бути на доброму рахунку бути на виду	численні відвідувачі бити на сполох біблійна істина рухомий рядок більша частина колишні учні мати добру репутацію бути на видноті
Вантаж спогадів вартує уваги в двох кроках від нього велика прихожа великі доходи ведучий фахівець вести переписку виключення із правил ви не виключення виключити світло вимита посуда винести подяку виписка із протоколу вичеркнути із списків відсторонився від справ відноситися по-дружньому відноситися до більшості вільна вакансія він являється майстром вірна відповідь	тягар спогадів вартий уваги за два кроки від нього великий передпокій великі прибутки провідний фахівець листуватися виняток із правил ви не виняток вимкнути світло вимитий посуд скласти подяку витяг із протоколу викреслити із списків відійшов від справ ставитися по-дружньому належати до більшості вакансія він є майстром правильна відповідь

вірний спосіб в кінці кінців в будь-якому випадку воєнне училище в повній мірі всезагальні збори вступати в переговори вступний взнос в три години	надійний спосіб врешті-решт, зрештою у будь-якому випадку військове училище повною мірою загальні збори починати переговори вступний внесок о третій годині
Гарні обої глиняна посуда горять щоки грецькі горіхи грошовий перевод грудна дитина	гарні шпалери глиняний посуд пашать щоки волоські горіхи грошовий переказ немовля
Два (три, чотири) студента день відчинених дверей діючі правила доля істини домашні тварини друг друга другими словами другі люди думки співпали	два (три, чотири) студенти день відкритих дверей чинні правила частка істини свійські тварини один одного інакше кажучи інші люди думки збіглися
Жила площа жилий масив жити за чужий рахунок	житлова площа житловий масив жити за чужий кошт
За браком часу зажиточний чоловік заказний лист заклювати угоду закрити очі закупочна ціна залиш мене у спокої замовити кілька блюд заплановані міроприємства зап'ятнана совість	через брак часу заможний чоловік рекомендований лист укладати угоду заплющити очі закупівельна ціна дай мені спокій замовити кілька страв заплановані заходи заплямована совість

заслуговує уваги згідно інструкції здати іспит знімати квартиру зробити прививку зустрічаються помилки	вартій уваги згідно з інструкцією скласти іспит винаймати квартиру зробити щеплення трапляються помилки
Канцелярські приналежності капризна дитина капризна погода керосинова лампа кидатися в очі кинути на проізвол книжний магазин кожна хвилина на рахунку кругові рухи крупна рогата худоба крупномасштабні поставки купити в розстрочку	канцелярське приладдя вередлива дитина примхлива погода гасова лампа впадати у вічі покинути напризволяще книжковий магазин кожна хвилина порахована колові рухи велика рогата худоба великомасштабні поставки купити на виплат
Лишний раз ліки від застуди любий це знає	зайвий раз ліки проти застуди кожний, всякий, будь-хто це знає
Малочисленні масляна фарба мебельний магазин мерещиться щось миючі засоби міжнародне положення мілкі гроші міри перестороги міроприємства на наступний рік мішає думати мішає грішне з праведним мова йдеться морська качка	нечисленні олійна фарба меблевий магазин увижається щось мийні засоби міжнародне становище дрібні гроші запобіжні заходи заходи на наступний рік заважає думати плутає грішне з праведним мовиться <i>або</i> йдеться морська хитавиця власна думка <i>або</i> моя

моя власна думка мраморна підлога музикальна школа мутна вода	думка мармурова підлога музична школа каламутна вода
Наболівше питання навчатися на рідній мові на громадських началах нагрузка зросла налоговий прес народ обнищав на слідуючий день насміхатися над ним на цей рахунок нанести збитки нанести удар наповнений щастям на протязі року настоювати на своєму насуцнє питання на Україні небайдухе відношення невірний діагноз нелюдимий характер не вмішуватися у справи не дивлячись на перешкоди непригодний для вжитку	наболіле питання навчатися рідною мовою на громадських засадах навантаження зросло податковий тиск народ зубожів наступного дня насміхатися з нього щодо цього завдати збитків завдати удару сповнений щастя протягом року наполягати на своєму нагальне питання в Україні небайдухе ставлення неправильний діагноз відлюдкуватий характер не втручатися у справи незважаючи на перешкоди непридатний для вжитку
Обжалувати вирок обезболюючий препарат обезжирене молоко об'єм роботи (книги) оборотні кошти оборудувати квартиру обставити квартиру одобрити пропозицію одягти окуляри опиратися на кілок	оскаржити вирок знеболювальний препарат знежирене молоко обсяг роботи (книги) обігові кошти устаткувати, опорядити квартиру умеблювати квартиру схвалити пропозицію надіти окуляри спиратися на кілок

опровергати інформацію оскверняти пам'ять останнє пристанище оточуюче середовище оціночна вартість	спростовувати інформацію паплюжити пам'ять останній захисток навколишнє середовище оцінна вартість
Паперова волокіта пара хвилин перебувати у скрутному положенні переводити гроші поштою перетворювати в життя перепутати сторінки перечислити гроші підписка розпочалася піднявся вітер підняти питання підняти шум підвести підсумки повістка дня поважаємо друг друга подавлений настрій подавляюча перевага поїзд далекого слідування понести втрати поступила пропозиція подати ходатайство подавляюча більшість подібним чином пожежні приїхали показати крупним планом попереджати помилки попередити хворобу поручити комусь поступати в інститут поступили в продаж потерпіти поразку	паперова тяганина кілька хвилин перебувати у скрутному становищі переказувати гроші поштою втілювати в життя переплутати сторінки перерахувати гроші передплата розпочалася знявся вітер порушити питання здійняти галас підбити підсумки порядок денний поважаємо один одного пригнічений настрій величезна перевага поїзд далекого прямування ззнати втрат надійшла пропозиція подати клопотання переважна більшість так само пожежники приїхали показати великим планом запобігати помилкам запобігти хворобі доручити комусь вступати до інституту надійшли в продаж ззнати поразки

поштовий ящик пояснююча записка приймати участь прийняти міри прилягаючі землі прибігнути до крайніх мір привести приклад привело до занепаду прийти в себе прийти до згоди приналежність до партії прийти до переконання приступити до обговорення примінити санкції притримуватися дієти приходить в голову пробіли у знаннях продавати зі скидкою пропуск до бібліотеки	поштова скринька пояснювальна записка брати участь вжити заходів прилеглі землі вдатися до крайніх заходів навести приклад призвело до занепаду отямитися, опритомніти дійти згоди належність до партії переконатися розпочати обговорення застосувати санкції дотримуватися дієти спадає на думку прогалини у знаннях продавати зі знижкою перепустка до бібліотеки
Радусь око рахувати за можливе рахуватися з думкою рахую, що так буде краще регістрація учасників розбили палатки розділяти думку розповсюджена думка розпродажа товарів роковий випадок	тішитись око вважати за можливе зважати на думку вважаю, що так буде краще реєстрація учасників напнули намети поділяти думку поширена думка розпродаж товарів фатальний випадок
Сама активна участь самий важливий серцевий приступ сире приміщення сімейне положення сітка підприємств складний ніж	найактивніша участь найважливіший серцевий напад вологе приміщення сімейний стан мережа підприємств складаний ніж

слід відмінити наказ слід вмішатися слідувати прикладу слідуюча зупинка слідуючі питання розглянули співпадає з відпусткою співставити факти справка з лікарні срочна служба стара казка, звичка старий друг сумувати прибутки сурова зима	потрібно скасувати наказ варто втрутитися наслідувати приклад наступна зупинка такі питання розглянули збігається з відпусткою порівняти факти довідка з лікарні строкова служба давня казка, звичка давній друг підсумовувати прибутки сувора зима
Текучі справи текучість кадрів терпіння лопнуло терпіти збитки творчий підйом толковий хлопець три роки тому назад тушити картоплю	поточні справи плинність кадрів терпець увірвався зазнавати збитків творче піднесення розумний хлопець три роки тому тушкувати картоплю
Удалити пляму у двох словах у зжаті строки узорчасті серветки у кінцевому рахунку унаслідувати традиції уперся на своєму установити причину устарівший прилад уступити місце уход за дитиною учбовий заклад у якості консультанта	вивести пляму двома словами у стислі строки візерунчасті серветки в остаточному підсумку успадкувати традиції затявся на своєму з'ясувати причину застарілий прилад поступитися місцем догляд за дитиною навчальний заклад як консультант
Фірмений потяг	фірмовий потяг
Халатне ставлення	недбале ставлення

хворий грипом хороше відношення хороші відношення хрустальна ваза	хворий на грип добре ставлення гарні стосунки кришталева ваза
Це відноситься до мене центробіжні сили	це стосується мене відцентрові сили
Чекати бити годину числитися у списках	чекати цілу годину значитися у списках
Ш арикова ручка	кулькова ручка
Я вибачаюсь являється нашим депутатом яловий биток ярмарка розпочалася ящик письмового стола ящик для скарг і пропозицій	пробачте, вибачте, перепрошую є нашим депутатом яловичий биток ярмарок розпочався шухляда письмового стола скринька для скарг і пропозицій

Відповідники словосполучень із прийменником <i>по</i>	
<i>неправильно</i>	<i>правильно</i>
дослідження по фізиці заняття по біології по особистим питанням по багатьом причинам по нашій ініціативі	дослідження з фізики заняття з біології з особистих питань з багатьох причин з нашої ініціативи <i>або за</i> нашою ініціативою
по нагоді (чого) агент по постачанню інспектор по техніці безпеки фахівець по історії чемпіон по тенісу контрольна робота по хімії екзамен по економіці зошит по математиці по моїй вині заступник по виховній роботі	з нагоди (чого) агент з постачання інспектор з техніки безпеки фахівець з історії чемпіон з тенісу контрольна робота з хімії екзамен з економіки зошит з математики з моєї вини заступник із виховної роботи
по всякому приводу проживати по адресу по алфавіту по нашим відомостям писати по зразку по дорученню директора перший по списку по рішенням зборів по свідченню очевидців діяти по наказу	з будь-якого приводу проживати <i>за</i> адресою <i>за</i> абеткою (алфавітом) <i>за</i> нашими відомостями писати <i>за</i> зразком <i>за</i> дорученням директора перший <i>за</i> списком <i>за</i> рішенням зборів <i>за</i> свідченням очевидців діяти <i>за</i> наказом, згідно з наказом, відповідно <i>до</i> наказу
йти по вітру пливти по течії називати по прізвищу великий по обсягу	йти <i>за</i> вітром пливти <i>за</i> течією називати <i>за</i> прізвищем великий <i>за</i> обсягом

добрий по характеру
 старший по віку
 по єдиному зразку
 по стану на 1 квітня
 по стану здоров'я
 сумувати по коханій
 скучати по рідному місту
 інженер по спеціальності
 по взаємній згоді
 називати по імені
 послати лист по адресу
 по вашому проханню
 по замовленню установи
 приємний по смаку
 поїхати по виклику
 розбіглися по всіх
 напрямках

працювати по вихідним
 дням
 згадувати по святam
 піти по службових справах
 звертатися по мірі потреби
 по мірі того як
 це по моїй частині
 по напрямку до міста
 перейшло по спадщині
 міри по покращенню
 добробуту

комісія по складанню акта
 ательє по обслуговуванню
 пропустити по хворобі
 по вині ожеледиці
 прослухав по неуважності

трапилось по непорозу-

добрий **за** характером
 старший **за** віком
за єдиним зразком
за станом на 1 квітня
за станом здоров'я
 сумувати **за** коханою
 скучати **за** рідним містом
 інженер **за** фахом
за взаємною згодою
 називати **на** ім'я
 надіслати листа **на** адресу
на ваше прохання
на замовлення установи
 приємний **на** смак
 поїхати **на** виклик
 розбіглися **в** усіх
 напрямках

працювати **у** вихідні дні

згадувати **у** свята
 піти **у** службових справах
 звертатися **в** міру потреби
у міру того як
 це **в** моїй компетенції
у напрямку до міста
 перейшло **у** спадщину
 заходи **для** покращення
 добробуту **або що**
 покращення добробуту
 комісія **для** складання акта
 ательє **для** обслуговування
 пропустити **через** хворобу
через ожеледицю
 прослухав **через**
 неуважність
 трапилось **через** непорозу-

мінню по сімейним обставинам по своїй недбалості по фінансовій неспроможності по поверненні додому по закінченні строку по закінченні інституту по приїзду сестри прийшлося по смаку по цей день план по забезпеченню робота не по силам саме по собі зрозуміло ситий по горло	міння за сімейними обставинами через свою недбалість через фінансову неспроможність після повернення додому після закінчення строку після закінчення інституту після приїзду сестри припало до смаку донині, дотепер, досі план щодо забезпечення робота не під силу само собою зрозуміло ситий донесхочу
---	---

Конструкції, де залишається прийменник <i>по</i>
йти по дорозі, по берегу піти по хліб, по воду наказ по армії (інституту, заводу) по можливості, по змозі одержувати по п'ятсот гривень родич по матері повідомити по телефону <i>або</i> телефоном подорожувати по залізниці <i>або</i> залізницею черговий по вокзалу читати по складах різьблення по дереву стояти по одному ім'я по батькові по чайній ложці

2. Правопис іншомовних слів

Іншомовні слова із сумнівним *е*

акселерація	декларація	пертурбація
антресолі	декорація	п'єдестал
апеляція	десант	прем'єра
архіпелаг	десерт	престиж
ацетон	дефіцит	порцеляна
балетмейстер	есперанто	преамбула
батерфляй	ефемерний	презентація
бенефіс	ікебана	прецедент
бестселер	інгредієнт	прерогатива
вегетаріанець	канделябр	рельєф
вінегрет	клейноди	рентген
вернісаж	конфіденційний	суверенітет
вундеркінд	лейтенант	серпантин
галерея	лінолеум	тераса
генеалогія	лотерея	трельяж
гобелен	меморіал	увертюра
грейпфрут	меценат	целюлоза
дезертир	обсерваторія	церемонія
дебют	перон	

Іншомовні слова із сумнівним *и*

азимут	енциклопедія	симбіоз
барикада	етикет	тривіальний
баритон	жирандоль	університет
вентилятор	інцидент	утилізація
джигіт	континент	фарисеї
дилема	кишлак	хімера
дивіденд	кизил	хризантема
дилетант	партитура	християнство
диригент	мартиролог	цивілізація
дирижабль	митрополит	цикади
дисонанс	ординарець	цикламен
дисгармонія	привілей	циклон
диспетчер	пріоритет	циліндр
дисидент	рикошет	цистерна
диспансер	симфонія	чинара

Іншомовні слова із сумнівними *є, и*

акредитація	перифраз
вестибюль	перигей
ветеринар	президент
дисертація	режисер
диференціал	резиденція
експеримент	рецидив
індиферентний	речитатив
меридіан	сентиментальний
периферія	терикон
перипетія	

3. Написання складних слів

РАЗОМ

Назви осіб

іванофранківець	англоканадець
ньюйорківець	англосакси
лосанджелець	юрисконсульт,
яхтклубівець	але <i>греко-католик</i>

Слова з термінологічним значенням

глухоніми́й	ямбохореї́чний
лінгвостилі́стичний	маслосиромолочний
мовностилі́стичний	плодоовочевий,
уснопоетичний	але <i>плодово-овочевий</i>
народнопісенний	плодогідний,
народнопоетичний	але <i>плодово-ягідний</i>
нижчепідписаний	синьозелені — як означення
нижчезгаданий	до слова <i>водорості</i>
вищезгаданий,	лавровишня
але <i>трохи вище згаданий</i>	шишкоягода
церковнослов'янський	

Слова на позначення матеріалів

склокерамі́ка	лакофарба
металокерамі́ка	залізобетон

Інші загальні назви

архіважливий
ватерполо
ватерлінія
вельмишановний
давноминулий
давноочікуваний
індоєвропейський
індокитайський
інфрачервоний
інтерклуб
кам'яновугільний
квazівчений,
але *квазі-Дюма*,

бо власна назва

кінноспортивний
легкоатлетичний
лимоннокислий

машинобудівний
машиноремонтний,
але *машинно-тракторний*
місцезнаходження
місцеположення,
але *місце народження*,
місце проживання
постфактум
постскриптум
псевдовчений
свіжоспечений
слаборозчинний
ультразвук
ультрамарин
ультрафіолетовий
фельдмаршал
чвертьфінал

Географічні назви

Євразія
Індокитай

Монтевідео
Ньюфаундленд

ЧЕРЕЗ ДЕФІС

Географічні назви та похідні прикметники

Івано-Франківськ, івано-франківський

Нью-Йорк, нью-йоркський

Лос-Анджелес, лос-анджелеський

Фізичні поняття

альфа-промені
бета-промені
гамма-апарат

ікс-промені
вакуум-апарат,
але *вакуумметр*

Складні одиниці виміру

ват-година
вольт-секунда
мегават-година

людино-день
тонно-кілометр

Назви продуктів

какао-порошок
крем-сода
масло-какао

кока-кола
рахат-лукум

Інші загальні назви

атенно-щогловий
ва-банк
де-факто
де-юре
джаз-оркестр
експрес-метод
жокей-клуб
яхт-клуб
каро-гнідий
кисотно-лужний
комедія-буф
конференц-зал
креп-сатин
луна-парк
мас-медіа
масово-фізкультурний
матч-реванш
мецо-сопрано

мікро-ЕОМ
міні-ЕОМ
модерн-балет
мюзик-хол
пап'є-маше
поп-арт
прес-конференція
прес-центр,
але *телепресцентр*
приват-доцент
прима-балерина
програма-максимум
рок-н-рол
сальто-мортале
сила силенна
тайм-аут
тет-а-тет

Географічні назви

Асканія-Нова
Ай-Петрі
Іссик-Куль
Конча-Заспа
Монте-Карло
Ніагара-Фоллс
Па-де-Кале
Порт-Артур
Рава-Руська
Ріо-де-Жанейро
Сан-Франциско
Сьєрра-Леоне

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Авраменко О. М. Українська мова та література : Довідник. Завдання в тестовій формі: I ч. / О. М. Авраменко, М. Б. Блажко. — 6-те видання; змінене й доповнене. — К. : Грамота, 2016. — 560 с.
2. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо/ [уклад. Я. Б. Тимошенко] / Антоненко-Давидович Б. Д. — К. : Либідь, 1991. — 256 с.
3. Гавура О. М. Поняття «комунікативної грамотності» державного службовця / О. М. Гавура, Л. І. Біловус, О. І. Коноплицька // Інноваційні процеси економічного і соціально-культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід : тези доп. V Ювіл. Міжнар. конф. молод. учених та студ. — Тернопіль : ТНЕУ, 2012. — С. 281–283.
4. Гриценко Т. Б. Етика ділового спілкування : навч. посіб. / Т. Б. Гриценко, С. П. Гриценко, Т. Д. Іщенко та ін. — К. : Центр учбової літератури, 2007. — 344 с.
5. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення: Навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. / Т. Б. Гриценко. — К. : Центр навчальної літератури, 2005. — 534 с.
6. Мацько Л. І. Українська мова. Сучасний довідник. Орфографія, стилістика, граматика, пунктуація / Л. І. Мацько, О. М. Мацько, О. М. Сидоренко. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2012. — 656 с.
7. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови / Л. І. Мацько, Л. В. Кравець. — К. : Видавничий центр «Академія», 2007. — 360 с.
8. Мозговий В. І. Українська мова у професійному спілкуванні. Модульний курс : [навч. посіб.] / В. І. Мозговий. — 3-є вид., перероб. та доп. — К. : Центр учбової літератури, 2008. — 592 с.

9. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура ділового мовлення/ Радевич-Винницький Я. — Львів : Сполом, 2001. — 223 с.
10. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Ін-т української мови. — К. : Наук. думка, 2012. — 288 с.
11. Шевчук С. В. Ділове мовлення для державних службовців: Навчальний посібник. — К. : Арій, 2008. — 424 с.
12. Шевчук С. В., Клименко І. В. Сучасна українська мова за професійним спрямуванням / С. В. Шевчук, І. В. Клименко : Підручник. — К. : Алерта, 2012. — 462 с.
13. Українська без помилок. Абсолютна грамотність за 15 хвилин на день / Укладач О. М. Журенко. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2013. — 416 с.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Авраменко О. 100 експрес-уроків української : посіб. / Олександр Авраменко. — К. : Книголав, 2016. — 192 с.
2. Авраменко О. 100 експрес-уроків української. Частина 2 : посіб. / Олександр Авраменко. — К. : Книголав, 2017. — 192 с.
3. Авраменко О. Українська за 20 уроків : навч. посіб. / Олександр Авраменко. — Вид. 2-е, виправл., доповн. — К. : Грамота, 2016. — 112 с.
4. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити : навчальний посібник / Марія Білоус, Христина Петрівна Дацишин, Вікторія Анатоліївна Бабенко, Юліан Константинович Редько та інш. ; За заг. ред. О. Сербенської. — 2-ге вид., доп. і перероб. — Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. — 258 с.
5. Береза Т. Гарна мова — одним словом: словник вишуканої української мови / Тарас Береза. — Львів : Апріорі, 2015. — 420 с.
6. Береза Т. Мова — не калька : словник української мови / Т. Береза, І. Зубрицька, Ю. Зелений. — Львів : Апріорі, 2016. — 664 с.
7. Вихованець І. Розмовляймо українською : мовознавчі етюди / Іван Вихованець. — К. : Унів в-во ПУЛЬСАРИ, 2012. — 160 с.
8. Гавура, О. М. Ділова українська мова : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» спеціальності «Державна служба» / О. М. Гавура, О. І. Коноплицька. — Тернопіль : ТОВ «Новий колір», 2011. — 198 с.
9. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. 5-те вид., опрацьоване і доповн. Львів: БаК, 2014. — 530 с.

10. Клименко Н. Українська легко! / Н. Клименко, П. Мельник-Крисаченко. — Харків : Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2016. — 287 с.
11. Навчальний посібник-практикум / Г. Л. Вознюк, С. З. Булик-Верхола, І. П. Василишин, М. В. Гнатюк, І. Б. Ментинська, І. Д. Шмілик. Восьме видання, доповнене і виправлене. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. — 308 с.
12. Наука керувати: бесіди економіста / В. І. Терещенко. — К. : Знання, 1989. — 62 с.
13. Пономарів О. Д. Українське слово для всіх і для кожного / Олександр Пономарів. — Вид. 2-ге. — К. : Либідь, 2017. — 360 с.
14. Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська, З. Терлак. — 3-тє вид., випр. — К. : Знання, 2006. — 367 с.
15. Стандарт української мови для державних службовців [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://nads.gov.ua/page/atestaciya-shchodo-yi1nogo-yo1odinnya-derzhaynouy-mouoyu>.
16. Українська мова : практ. посіб. для абітурієнтів / Л. І. Біловус, О. В. Блашків, О. М. Гавура, Н. М. Ліщинська. — Тернопіль : Економічна думка, 2011. — 524 с.
17. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Ін-т української мови. — К. : Наук. думка, 2015. — 288 с.
18. Чайка Г.Л. Культура ділового спілкування менеджера: Навч. посіб. — К. : Знання, 2005. — 442 с.
19. Шевчук С. В., Клименко І. В. Сучасна українська мова за професійним спрямуванням / С. В. Шевчук, І. В. Клименко : Підручник. — К. : Алерта, 2012. — 462 с.
20. Яремчук Роман. Уроки менеджменту. Майстер-клас півстолітнього досвіду та наукової скарбниці. — Тернопіль: Джура, 2008. — 636 с.

Навчальна література

Мовний практикум

Навчальний посібник

(для здобувачів першого рівня вищої освіти, галузей знань: «Інформаційні технології», «Сфера обслуговування», «Управління та адміністрування», «Соціальні та поведінкові науки», «Механічна інженерія», «Виробництво та технології», «Архітектура та будівництво», «Транспорт», «Електроніка та телекомунікації», «Хімічна та біоінженерія», «Автоматизація та приладобудування», «Електрична інженерія»)

Підписано до друку 18. 07. 2021.

Формат 60х 84/16. Гарнітура Times New Roman.

Папір офсетний 80 г/м². Друк електрографічний.

Умов.-друк. арк. 8,6. Обл.-вид. арк 4,46.

Тираж 100 примірників. Замовлення № 01/21/2-1.

Видавець та виготувач:

ФОП Осадца Ю.В

м. Тернопіль, вул. 15 Квітня, 2Д/10

тел. (097) 988-53-23



Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ТР № 46 від 07 березня 2013 р.